Izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna številka lir 15, na šestih straneh lire 20; zaostale številke dvojno. Celoletna naročnina lir 800, polletna lir 420, trimesečna lir 220. Uredništvo in uprava: Trst, ulica Montecchi št. 6/II. nadstr. - tel. štev. uredništva 93-073, 93-806; tel. štev. uprave 90-247. Dopisi se dostavljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Oglasi: v širokosti enega stolpca za vsak milimeter lir 30 Oglasi se plačajo vnaprej.
POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI - SPEDIZIONE IN ABBON. POSTALE

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S.T.O.

Zahtevajmo sestanek petih velesil za sklenitev pakta miru!

OBNOVLJENA IZDAJA LETO III. ŠTEV. 126 — TRST SOBOTA, 12. MAJA 1951. — CENA 20 LIR

POZIV IZ BERLINA

Po vsem svetu je že v polnem teku podpisna akcija, s katero vsi miroljubni narodi zahtevajo, naj se sestanejo predstavniki Sovjetske zveze, Združenih držav Amerike, Velike Britanije, LR Kitajske in Francije ter sklenejo med seboj pakt miru.

Ta poziv berlinskega zasedanja Svetovnega sveta partizanov miru ki mu je namen zagotoviti trajen mir v svetu, je naletel pri vseh narodih na navdušen odziv. V mali Bolgariji z nekaj nad 7 milijonov prebivalcev je doslej podpisalo že nad 5 milijonov ljudi, to je nad 70 odstotkov vsega prebivalstva. Tudi v ostalih ljudskih republikah je pristalo na berlinski poziv milijone in milijone ljudi. A tudi v kapitalističnih državah se odziva prebivalstvo v izredno velikem številu kljub temu, da reakcionarne vlade pod pritiskom ameriških netilcev vojne z vsemi sredstvi ovirajo to človekoljubno akcijo. V Avstriji so v kratkem času nabrali nad 600.000 podpisov in se podpisna kampanja nadaljuje v širokem obsegu. Podobne novice prihajajo tudi iz ostalega sveta. V Angliji, Franciji, Italiji in ostalih evropskih državah, kakor tudi v Ameriki, Aziji in na drugih kontinentih se ljudje odzivajo berlinskemu pozivu še v mnogo večjem številu, kot so se lani odzvali podpisovanju proti uporabi atomske bombe.

Ne samo posamezniki, temveč tudi številne organizacije, ustanove, vlade, parlamenti in druga predstavništva ljudstva se odzivajo po vsem svetu temu apelu miru. Vsi se namreč predobro zavedajo, kaj bi pomenila danes vojna za vse človeštvo spričo modernega orožja. V par mesecih bi bile sedaj cvetoče države z visoko razvito industrijo in kulturo spremenjene v eno samo ruševino; stotine milijonov ljudi bi našlo smrt pod razvalinami mest in vasi, zaradi eksplozij [illegible] orožij ali pa pod morilnim učinkom plinskih, bakterioloških in drugih peklenskih orožij, ki jih pripravljajo ljudožrci dvajsetega stoletja.

Te mirovne akcije vseh narodov v obrambo miru so najhujši trn v peti ameriškim netilcem vojne in njihovim agentom po svetu. Zato jih skušajo na vse načine ovirati in preprečevati. Kjer imajo oblast in možnost, posebno v fašističnih državah, preprečijo vsakršno mirovno pobudo s policijskim terorjem. Drugod skušajo to opraviti z najrazličnejšimi ovirami, kot so protizakonito preganjanje in zastrahovanje nabiralcev podpisov. Najobičajnejše in splošno uporabljano sredstvo pa jim je propaganda po časopisu, radiu in drugih sredstvih. V tej propagandi, ki jo izvajajo tudi s parolami, vrženimi med množice, skušajo predvsem dokazati, da s podpisi za mir ni mogoče preprečiti vojne in uporabe atomske bombe ali izsiliti sestanek petih velesil.

Že samo dejstvo, da stavijo vojni hujskači vse svoje sile v to, da bi preprečili takšne miroljubne akcije, je najboljši dokaz velikanske moralne moči in vpliva teh svetovnih akcij na javno mnenje v vseh državah in med vsemi narodi. Mirno lahko trdimo, da je prav lanska kampanja proti atomski bombi, v kateri je bilo nabranih nad 500 milijonov podpisov, ustavila roko Trumanu, Mac Arthurju in drugim zločincem, da niso upali izvršiti svoje grožnje ter zasuti Koreje z atomskimi bombami.

Tudi danes zadržuje zločinsko roko vojnohujskaškemu imperializmu edino le strah pred svetovnim javnim mnenjem, ki je danes odločilen činitelj vsega dogajanja na zemlji. Prav iz tega razloga uporabljajo vse miroljubne sile sveta to nekrvavo, a silovito orožje, da izbojujejo največjo bitko vse zgodovine — bitko za mir.

Prav te dni se začenja tudi pri nas na Tržaškem kampanja za nabiranje podpisov pod berlinski poziv. Ne dvomimo, da bo uspeh letošnje mirovne akcije še lepši kot lanski, ko smo zbrali nad sto tisoč podpisov, to je tretjine vsega tržaškega prebivalstva ali precej nad polovico odraslih Tržačanov.

Ne dvomimo zlasti zaradi dejstva, ker je ta akcija za nas Tržačane še posebno važna ne le iz splošnih razlogov miru, temveč še posebej zaradi našega izrednega strateškega položaja in pa zaradi izjemnega državno-političnega stanja, v katerem se nahaja zaradi tuje okupacije naše Ozemlje že nad šest let po končani vojni.

Odveč bi bilo ponavljati izredne nevarnosti, da več, stoodstotno gotovost uničenja poslednje hiše in iztrebljenja zadnjega živega bitja na našem Ozemlju v primeru nove vojne vihre, ki bi z vso silo zdivjala prav preko naše obale in revnih kraških njiv.

Moramo pa poudariti, da je od uspeha te akcije za sestanek petih velesil pri nas in v svetu v veliki meri odvisna tudi dokončna ureditev našega državnega vprašanja, to je ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja, enega od mnogih spornih vprašanj, ki jih bodo velesile morale obravnavati in rešiti v okviru predlaganega pakta miru.

Slovenci, ki smo se že lani posebno izkazali, bomo tudi v sedanji akciji napeli vse sile, da ustanovimo in utrdimo v vseh vaseh in mestnih predelih odbore miru ter da zberemo podpise od slehernega Slovenca, ki se zaveda, da je mir prvi pogoj obstanka in uspevanja njegove družine, slovenskega naroda in vsega človeštva.

STANE BIDOVEC

Resolucija Centralnega komiteja Komunistične partije STO

Naloge komunistov v obrambi miru, STO in sindikalne enotnosti

KP bo nudila vso svojo podporo partizanom miru pri akciji za pakt miru med 5 velesilami
Vse naše borbe povežimo z volilno kampanjo - Zahtevajmo konec fašističnih provokacij!

Centralni komite Komunistične partije Svobodnega tržaškega ozemlja, ki se je sestal dne 5. maja pod predsedstvon tovariša Henrika Malalana, je razpravljal o poročilu, ki ga je podal sekretar tovariš Vittorio Vidali o delovanju Partije od tretjega rednega kongresa do danes in o političnih in delovnih perspektivah našega gibanja.

Centralni komite je soglasno ugotovil uspehe, dosežene v tej dobi, ko so naša Partija, organizacije in gibanja dokazali večjo sposobnost mobiliziranja in borbenosti in razumeli velike možnosti, ki jih imamo za uresničenje široke politike zavezništev na polju borbe za mir, delo in obrambo demokratičnih svoboščin.

Navdušen pričetek predvolilnega delovanja, zanimanje za utrditev organizacije Partizanov miru, proslavne manifestacije žena 8. marca in pobude za enotnost delovne mladine, partizanske manifestacije in delo Enotnih sindikatov za sklicanje gospodarske konference, ki naj konkretno prouči gospodarsko stanje in sestavi predloge za rešitev iz neznosnega stanja, v katerem se nahaja naše področje, pobuda za pospešitev zedinjenja delavskega razreda v eni edini sindikalni centrali ter ostale pobude, pri katerih so dali in dajejo komunisti navdušeno svojo podporo in doprinos, vse to dokazuje naraščajočo življenjsko moč slovansko-italijanskega demokratičnega gibanja in borbeni duh delovnega ljudstva, ki je kljub spletkam in manevrom šovinistov dokazalo svojo strnjenost in borbeno voljo pri velikih manifestacijah Prvega maja.

Potem ko je ugotovil tudi pomanjkljivosti in napake, ki so bile storjene pri delovanju, in pokazal način, kako jih odpraviti, je Centralni komite sklenil, naj se v bližnji bodočnosti delo Partije koncentrira na sledeče naloge:

1. Največjo podporo odborom miru pri njihovi akciji za mirovni pakt med petimi velesilami, ki jo je treba povezati s tukajšnjo borbo,, da se našemu Ozemlju zajamčijo pravice «odprtega mesta». Istočasno se mora naša Partija bolj mobilizirati in mobilizirati množice za uveljavitev mirovne pogodbe, proti vsakemu barantanju in za stvarno ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja.

2. Komunisti morajo postati najaktivnejši podporniki pobude, ki so jo Enotni sindikati začeli Prvega maja za uresničenje sindikalne enotnosti, ter z vsemi svojimi močmi prispevati k dobremu uspehu gospodarske konference, ki jo bodo sklicali Enotni sindikati.

3. Centralni komite poziva vse tovariše, naj intenzivno delajo na tem, da bodo vsi člani delavskih zadrug do 30. junija dopolnili svoj zadružni delež. Borba za zadruge je demokratična borba in mi želimo, da se volitev udeleži največje mogoče število vpisanih članov. Istočasno bodo morali biti komunisti aktivni in se združiti z vsemi dobrimi člani, da preprečijo prehod zadrug v roke onih, ki so jih vedno sovražili in jih sabotirali že od njihovega nastanka. Zadruge se morajo povrniti v roke delovnega ljudstva, ki jih je ustvarilo.

[illegible] Z njo morajo biti povezane vse naše borbe. Komunisti morajo izkoristiti mesece, ki nas ločijo od volitev, da izboljšajo svoje delo, pospešijo svojo aktivnost, da se učijo in se približajo občanom vseh slojev, razpravljajo z njimi o problemih našega mesta, o miru in delu. Nadalje morajo izboljšati organizacijo volilnih komisij sekcij in sedežev, posvečati posebno pažnjo širjenju tiska, ki ostaja vedno naše najboljše orodje pri organiziranju, propagandi in agitaciji.

5. Centralni komite je z zadovoljstvom zabeležil splošni protest proti fašističnim provokacijam, posebno pa pobudo mladincev, ki zahtevajo razpust M.S.I. Komite poziva vse komuniste, simpatizerje in delovno ljudstvo na splošno, naj zahteva, da se napravi konec fašističnim provokacijam in naj se uvedejo vse potrebne mere za zadušitev drznosti provokatorjev, ki še vedno uživajo podporo nekaterih visokih krogov.

6. C. K. je tudi sklenil, da uvede potrebne organizacijske mere za ojačitev in izboljšanje delovanja na podeželju ter pospešitev borbe proti titovskim provokatorjem in njihovo razkrinkanje.

7. Centralni komite je razpravljal tudi o delovanju, ki ga morajo komunisti vršiti v množičnih organizacijah, posebno v sindikatih, in je z vidika samokritike določil dolžnosti vsakega člana C. K. kot partijca in voditelja.

8. Končno poziva Centralni komite vse tovariše, naj resno proučujejo in delujejo za konkretno izvedbo resolucij, ki jih je odobril zadnji kongres. Če hočemo uresničiti zadane nam naloge, moramo danes bolj kot kdaj koli prej krepiti našo Partijo s pridobivanjem nadaljnjih tisočev članov, seznanjati z vsemi Partijo, izboljšati njeno notranje življenje, organizirati dobra celična zborovanja. Sestanke vodilnih komitejev moramo izpremeniti v sestanke političnega, kolektivnega in konkretnega življenja; postavljati moramo v vsei Partiji kolektorje in vršiti od zgoraj navzdol periodično kontrolo o izvedbi sklepov.

Tito ustvarja novo kapitalistično kasto

V Jugoslaviji zopet uveden gospodarski sistem ponudbe in povpraševanja - Nacionalizirana podjetja vračajo prejšnjim lastnikom

V zadnjih dneh je v Jugoslaviji izšla cela vrsta zakonskih predpisov, ki temeljito spreminjajo dosedanji način izmenjave blaga med proizvajalci — kmeti ali kmečkimi zadrugami — na eni strani ter med gospodarskimi podjetji, ki skrbe za prodajo teh proizvodov na drugi. Predvsem se z ukazom zvezne vlade ukinja prisilen odkup mesa, nepitanih svinj, mleka, krompirja, stročnic in živinske krme. Po tej odredbi so podvrženi prisilnemu odkupu samo še žita vseh vrst vključno riž, maščobe in volna. Z drugim ukazom iste vlade v bodoče zagotavlja garantirana preskrba edino le še glede kruha, maščob, sladkorja in mila, za otroke pa še kakava in riža. Skoro istočasno je bila izdana tudi uredba o delovanju gospodarskih podjetij za nakup in prodajo poljedelskih pridelkov ter o plačah osebja v teh podjetjih .

S temi ukrepi centralne vlade je napravljen nov korak h kapitalističnemu gospodarstvu, ki se ravna po zakonu o ponudbi in povpraševanju. Veliki kmetje in poljedelske zadruge, ki so praktično tudi v rokah kulakov, bodo z novimi odredbami mnogo pridobili na svoji že do sedaj veliki gospodarski moči ter bodo postali najvažnejši faktor jugoslovanskega gospodarstva.

Toda tudi s sedanjo preureditvijo sistema kroženja dobrin ne bodo mali potrošniki prav nič na boljšem. Prav tako pa ne bodo prav nič prizadeti kulaki in drugi veliki proizvajalci, dočim bodo nakupovalna in prodajna podjetja ohranila še nadalje dosedanji monopol na prodajo poljskih proizvodov. Kmetijske zadruge in oni kmetje, ki pridelajo preko svojih potreb bodo namreč oddajali svoje produkte komur se bo njim zdelo in po ceni, za katero se bodo dogovorili z nakupnimi podjetji; če jim ta cena ne bo odgovarjala, bodo imeli možnost, prodati svoje proizvode na prostem trgu po svobodnih cenah. Edino kar se spreminja pri stvari, je dejstvo da bo mali potrošnik izgubil še nadaljnje predmete doslej garantirane preskrbe, katere bo moral odslej dalje kupovati na prostem trgu po mnogo višjih cenah. Nakupna podjetja, ki so bila doslej nekakšne državne ustanove za razdeljevanje predmetov široke potrošnje, se bodo sedaj spremenila v zasebna kapitalistična podjetja, ki bodo špekulirala z blagom nad katerim so si zagotovila monopol.

Tem novim kapitalističnim podjetjem, bogatim kmetom in kulaškim zadrugam se pridružujejo še druga kapitalistična podjetja, industrijska in obrtniška, ki so bila svoj čas nacionalizirana katera pa sedaj zopet vračajo nekdanjim lastnikom. Ta proces denacionalizacije industrijskih in drugih kapitalističnih podjetij gre posebno hitro v Srbiji in na Hrvatskem, kjer so vrnili bivšim lastnikom že celo velika gradbena podjetja ter industrijske obrate; mnogo počasneje pa gre ta proces v Sloveniji, kjer [illegible] Titovim «socialističnim» [illegible] kasnitev povratka v kapitalizem Slovenije v primeri z ostalo državo primerjajo v Ljubljani s sledečo prispodobo: Gospodarski ustroj Jugoslavije je podoben kmečkemu vozu v volovsko vprego. Voli, ki predstavljajo Beograd, so že popolnoma na desni, dočim je zadnje kolo, ki predstavlja Slovenijo, še vedno v starih «socialističnih» kolesnicah.

NOVI GROZOTNI ZLOČINI AMERIŠKIH LJUDOŽRCEV

Z bakterijami in plini hočejo iztrebiti Korejce

Vlada LR Koreje zahteva od OZN, naj kaznuje Mac Arthurja in Ridgwaya kot vojna zločinca - Nov provokatorski zračni napad na korejsko-mandžurski meji

Ameriški ljudožrci so v zadnjem času v svojem divjem besu radi onemoglosti segli po novem orožju v borbi proti korejskim in kitajskim patriotom na Koreji. Kot bi ne bile dovolj uničevalne bombe in drugo «staro» orožje, so se tokrat poslužili bakterij, ki pov- [illegible] koz in kolere. Te vrste «orožje» so preizkusili najprej na krovu neke ladje v korejskih vodah, kjer je bilo zaprtih mnogo korejskih in kitajskih ujetnikov. Po «uspešnem» poizkusu» so pa na razne načine posejali nalezljive klice v zaledju fronte. To delajo še danes spotoma, ko se umikajo proti jugu.

Zaradi velikega zločina nad vsem korejskim ljudstvom je te dni korejska vlada zahtevala od Glavne skupščine ZN in od Varnostnega sveta, naj kaznujeta gen. Mac Arthurja in Ridgwaya kot zločinca, ki sta odgovorna za posledice bakteriološke vojne.

V samem preteklem mesecu je korejska vlada zabeležila 3500 primerov okužbe s kozami izredno težkega značaja, od katerih jih je umrlo 10 odstotkov.

Priprave za bakteriološko vojno so izdelali na Japonskem. Glavni stan ameriške vojske je v to svrho zahteval, naj japonska vlada dodeli 500 tisoč jenov. Ob osvoboditvi Seula je prišla korejska vlada do dokumentov, ki so potrdili, da je prejela Sigmanrijeva vojska od ameriške komande točna navodila, kako naj razširi epidemijo po osvobojenem ozemlju Koreje

Ameriški zločinci pa uporabljajo v Koreji tudi strupene pline, kakor je izjavil ameriški vojni ujetnik podporočnik Moss, ki je v vojaškem skladišču v Taeguju na lastne oči videl več sto plinskih granat.

Odkrite teh zločinov, ki so jih zakrivili ameriški vojni zločinci, je vzbudilo po vseh deželah sveta veliko ogorčenje; posebno ogorčeni pa so azijski narodi, ki vidijo v bakteriološki vojni veliko nevarnost razširitve vojne tudi preko meja korejskega polotoka.

Medtem pa so Američani izvedli ponovno provokacijo s tem, da so bombardirali mesto Sinuju ob reki Yalu, ki pripada Ljudski republiki Kitajski. 206 bombnikov in 160 lovcev je [illegible] strahovito razdejalo. Vendar pa je prav ta napad povzročil Američanom nepomnive izgube Aviacija ljudske vojske se je z vso silo zagnala proti sovražniku in ga pognala v paničen beg.

Prvak Stipetić se ne vrne domov

GENOVA — Jugoslovanski prvak v plavanju Stipetić, ki je te dni nastopil za Jugoslavijo v mednarodnih tekmah v Rimu in Genovi, se ob povratku svojega moštva v Jugoslavijo ni hotel vrniti, temveč se je odločil da ostane v Italiji. Sprejela ga je športna organizacija v Neaplju, za katero bo odslej nastopal.

[illegible] Ameriki

SAN SALVADOR — V nedeljo je strahovit potres zajel velik del dežele, med njimi mesta Jacuapa, Chinameca in druga. Po dosedanjih ugotovitvah je poginilo nad 200 oseb, na tisoče pa jih je ranjenih. Števil ne hiše so popolnoma porušene, še mnogo več pa jih je poškodovanih. Prebivalstvo teh mest je v paničnem strahu zapustilo svoja stanovanja ter prenočuje pod milim nebom. Potresni sunki so se nadaljevali z manjšo silo tudi nasledPnje dni.

Uspeh pariške konference odvisen le še od dobre volje Zahoda

Skrajna popustljivost SZ nudi možnost sporazuma

Gromiko pristaja, da se predlože vse sporne točke v dvojni formulaciji
Ameriške čete zasedle letališče v Islandiji - Anglija noče dati več divizij

Na konferenci štirih namestnikov v Parizu je sovjetski delegat Gromiko ponovno dal dokaze dobre volje Sovjetske zveze, da pride do sporazuma glede dnevnega reda konference štirih zunanjih ministrov. V ta namen je izjavil, da sprejme prvo točko dnevnega reda, ki so jo predlagali zahodni popravek v vprašanju razorožitve. Predlog zahodnih velesil namreč sploh ne govori o ukrepih za zmanjšanje oborožitve temveč zgolj o sedanjem stanju oborožitve.

Toda tudi tega, do kraja pomirljivega kompromisnega predloga niso hoteli sprejeti predstavniki ZDA, Anglije in Francije. Odklonitev so utemeljili z izgovorom, češ da je sovjetski dodatek nesprejemljiv zaradi tega, ker jih že vnaprej obvezuje v važnih stvareh, kot je prav oborožitev. S tem so predstavniki imperialističnih velesil jasno povedali, da nimajo niti najmanjše volje ne samo začeti razorožitev, temveč niti ne razpravljati o njej.

Sovjetski delegat je odgovoril, da je s to odklonitvijo samo še bolj potrjena upravičenost sovjetskih dvomov o iskrenosti zahodnih velesil, da bi prišlo do sporazuma. ZSSR ne more sprejeti nobene rešitve, ki bi dejansko dajala potuho oboroževalni tekmi zahodnih velesil v njihovih pripravah za napad na Sovjetsko zvezo Sovjetski predlog ne obvezuje zahodnih držav v drugem, kot da razpravljajo o važnih vprašanjih ohranitve miru. SZ ne namerava razpravljati na konferenci o stvareh, ki so brez pomena, temveč predvsem o onih, ki so važne za ves svet. Zato je sporazum danes v rokah zahodnih držav in zavisi od njihovega stališča, ki ga bodo zavzele v vprašanju razorožitve.

Zaradi nepopustljivosti zahodnih delegatov je v četrtek Gromiko pristal na to, da predlože i sovjetski i zahodni predlog zunanjim ministrom glede onih točk, pri katerih ni prišlo do sporazuma. Vse druge točke, glede katerih pa je doslej dosežen sporazum med štirimi delegati, pa bodo predložene v enotnem besedilu. Gromiko pa je vztrajal na tem, da ne bosta črtani iz dnevnega reda glavni točki, t.j. vprašanje demilitarizacije Nemčije in pa razorožitve štirih velesil.

Kako malo je ameriški vladi [illegible] v svetu, dokazuje [illegible] tala izkrcala na [illegible] večje število čet pod poveljstvom generala Mac Gawa. S tem izkrcanjem svojih čet, ki so zasedle islandsko letališče Keflavik, 50 km od prestolnice, so si ustvarili novo napadalno bazo v severnem Atlantiku, ki je komaj 950 km oddaljena od Norveške.

Velika Britanija se vedno bolj otepa vsakršnih novih žrtev in obveznosti, ki jih ji nalaga vojno zavezništvo z Združenimi državami. General Einsenhower je namreč ponovno zahteval, naj angleška vlada zviša svoj dosedanji doprinos k atlantski armadi, ki sestoji iz petih divizij, za enkrat še obljubljenih; toda angleška vlada je pod pritiskom domačega javnega mnenja odklonila vsako nadaljnjo žrtev.

[illegible] napredek sovjetskega gospodarstva

[illegible] sporočila, da je [illegible] črt industrije za prvo tromesečje 1951 izvršen s 100,2 odst. Industrijska proizvodnja se je v primeri z isto dobo lanskega leta dvignila za 18 odst.

Posebno velike uspehe zaznamuje tudi poljedelstvo. V prvem tromesečju 1951 je bilo zasejanih 5 in pol milijona ha zemljišč več kot v prvih treh mesecih 1950. Velik napredek zaznamuje tudi pogozdovanje.

Predvolilne skrbi antikomunistov

Sedanja predvolivna doba spravlja strančice in skupinice slovenskih nacionalistov v nemalo zadrego. Že v predlanskih volitvah sta se dva njihova predstavnika le s težavo prerinila v tržaški občinski svet. Toda tedaj so bili še toliko na boljšem, da so se našli ljudje, ki so verjeli v Titov «komunizem» in v «demokratičnost» SDZ odn. v «miroljubnost» anglo-ameriških imperialistov. Dvoletna doba pa je le prejasno razgalila zločinske načrte ameriških netilcev vojne in njihovih pomagačev v svetu in pri nas. Zločini nad svobodoljubnimi Korejci so strgali krinko ne samo Trumanu in Attleeju, temveč tudi njihovim kreaturam pri nas, Babiču, Agnelettu in podobnim, ki odkrito zagovarjajo množične umore korejskega naroda kot «triumf zahodne civizacije nad komunizmom».

Kot zvesti podrepniki svojih imperialističnih gospodarjev pa so se vse te struje nujno morale razkrinkati tudi kot škodljivci slovenskih narodnih koristi, katere so anglo-ameriškim netilcem vojne dobrodošel drobiž za raznemanje narodnostne mržnje in vojnega vzdušja. Posebno v zadnjih časih so se tako belčki kot tudi titofašisti pokazali, da jim ni mar resničnih narodnih interesov tržaških Slovencev, temveč, da je edini njihov namen, da v interesu tujega imperializma razdvajajo tukajšnje ljudstvo in to za težko ceno novih žrtev prav na področju narodnih pravic. Zelo zgovorni primeri so nedavne papirnate borbe titofašistov in ostalih nacionalističnih skupin za «samostojno» slovensko šolsko upravo, za pozidavo Slovenskega kulturnega doma in za vrnitev po fašizmu uničene slovenske narodne imovine ter razne druge kampanje. Vse te gonje so ti anglo-ameriški petolizniki uporabili izključno le za razplamtevanje sovraštva do italijanskega prebivalstva ter za poveličevanje anglo-ameriških okupatorjev.

Prav lahko pazumemo torej njihovo zadrego danes, ko bo treba v novo volilno borbo, kjer bodo ljudje terjali obračun o izpolnitvi volilnih obljub in programov, katere so tako nizkotno izdali. Zavedajo se, da jim bodo v svojih upih prevarani volivci obeh nacionalističnih list obrnili hrbet ter bodo izkazali svoje zaupanje le onim, ki so svoje obljube tudi izpolnili.

Ta njihova zadrega je kaj dobro vidna v njihovih časopisih. Kar naenkrat so namreč začutili potrebo, da se združijo v «splošno narodno skupnost»,, kakor piše «Demokracija» od 4. maja. Za enkrat predvideva združitev SDZ, SKSZ in skupine «neodvisnih» Slovencev za skupni nastop na volitvah; za «ohranitev» STO pa so po lastnem priznanju « v dogovoru z italijanskimi indipendentističnimi strankami». Kakšno STO si predstavljajo i slovenski i italijanski «indipendentisti», je najbolje izrečeno prav v besedici «ohranitev» ali z drugimi besedami «status quo»; to nam potrjujejo tudi številne izjave Giampiccolija, Stocca in ne zadnjega g. Agneletta, ki je vzdihnil v občinskem svetu: «Gorje, če odidejo zavezniki iz Trsta!» Toda kljub močni zaslombi, ki jo vsi ti uživajo pri «zaveznikih», bodo kljub temu morali združiti vse svoje sile, če hočejo rešiti svojo barako popolnega poloma.

Še slabše se godi titofašistom, ki so že do kraja izolirani od slovenskih množic in jim politično ne slede več niti njihovi plačani nameščenci. Zato je v nedeljskem «Primorskem» neki -ić (po vsej verjetnosti Babič sam) spustil svoj klic na pomoč. V tem članku ta falirani politik in general brez vojske vabi nekdaj prav od njega toliko psovane in zaničevane «belogardiste» na zbližanje in sodelovanje. Zato jih roti, naj že enkrat nehajo napadati njegovo «fronto» brez vojakov, temveč naj začno oboji skupaj rajši «iskati in obravnavati le tista vprašanja, ki so nam (titofašistom in belčkom - op. ur.) skupna». Čemu torej, federale Babič, klicati na pomoč, če je pa ta vaša «fronta» tako čvrsta?

Voda teče v grlo i enim i drugim; zato ne bo prav nič čudnega, če se bodo v naslednjih volitvah znašli pri isti, žal zelo prazni, skrinjici i Babičevi «komunisti» i Agnelettovi «demokrati». Saj pa jih v resnici tudi trdno druži marsikaj, posebno še boj proti komunizmu in demokraciji.

bis.

VEDNO TEŽJE ŽIVLJENJE DELOVNEGA LJUDSTVA CONE B

S TITOVIM KRUHOM SE JE ZASTRUPILO NAD 30 LJUDI

Prebivalstvo cone B je ta teden pretresla vest o zastrupitvi s kruhom. V zdravilišču v Ankaranu sta po dosedanjih poročilih umrli zaradi zastrupljenja dve osebi, medtem pa so v smrtni nevarnosti še druge tri, en moški, ena ženska in en otrok. Poleg teh pa je manj nevarno zastrupljenih še drugih 26 oseb v Ankaranu. Po gotovih vesteh so se tudi drugod zastrupili ljudje s kruhom, toda titofašistične oblasti o vsem tem molčijo in zgleda, da mislijo zadevo utajiti. Stanje je tem slabše, ker v coni B ni dovolj učinkovitih zdravil.

Policija je uvedla preiskavo, da izsledi krivce. Po gotovih vesteh je zaprla že nad 30 oseb.

Titovske oblasti vedno slabše ravnajo z delavci. Udba je vrinila svoje agente prav po vseh tovarnah. Nad delavci vedno prežijo oboroženi miličniki. Za vsak najmanjši prestopek ali pogrešek morajo delavci plačati denarno globo. Delavci nimajo nikake možnosti, da bi se radi krivic, ki se jim gode, komu pritožili. Tako imenovani «razredni sindikalisti», ki pa so v resnici predvsem agenti Udbe, se niti ne zmenijo zanje. Zlasti škandalozno je ravnanje z vajenci, ki jih posamezna podjetja sprejemajo na delo in odpuščajo z njega po mili volji.

Nevzdržne razmere silijo kmete, da zapuščajo svoja polja ter da iščejo zaposlitve drugje, kajti z navadnim kmečkim delom se ne more nihče preživljati. Cene kmečkih pridelkov so sramotno nizke, vse ostale življenjske potreščine pa strašno drage. Povrh tega pa je tako imenovana «ljudska oblast» uvedla v coni neznosne davke. Zato se kmetom ne izplača obdelovati polj in vinogradov. Posledica tega je, da raste trava tam, kjer so nekoč bile krasne njive. Že sedaj so titovski «strokovnjaki» določili cene poljskim pridelkom prihodnje jeseni. Tako bodo plačevali jeseni prvovrstno grozdje komaj po 12 din kg, medtem ko ga bodo v takoimenovanih zadrugah prodajali po 35-45 din kg. Cena vinu v gostilnah pa je 120 din za liter. Kruh na nakaznice je po 6 din kg.. Toda nakaznic nima vsakdo. Cena kruhu na prostem trgu pa je 60 din za kg. Popolnoma jasno je, da noben delavec ne more privoščiti dovolj kruha svojim otrokom.

Zaradi nedemokratičnih metod, katerih se vedno bolj poslužujejo titovski priganjači v coni B, so štirje člani krajevnega odbora v Marezigah pri Kopru podali ostavko. Zato so jih titofašistični škvadristi do krvi pretepli. Znani kolovodje Novel Melhijor je pred par tedni v Bertokih izključil iz vseh titovskih organizacij pet tamkajšnjih domačinov z utemeljitvijo, da so bili premalo aktivni. Omembe vredno je dejstvo, da se ljudstvo na splošno v vedno manjšem številu udeležuje titovskih množičnih sestankov in to kljub vsemu terorju, ki ga izvajajo titofašistične zločinske škvadre.

Nova žrtev ameriškega rasizma

NEW YORK— V torek je bil na električnem stolu umorjen črnski delavec Willie Mac Gee, ki je bil obsojen na smrt pod lažno obtožbo, da je posilil belo ženo. Sodišče ni hotelo sprejeti ponudenih dokazov o njegovi nedolžnosti in ga je obsodilo samo na podlagi zelo meglenih indicev ter obtožbe njegovega gospodarja. Značilno je, da gospodarjeva žena, ki naj bi bila posiljena ni mogla v obtožencu spoznati krivca. Kljub neštetim protestom iz vseh Združenih držav in ostalega sveta ameriške oblasti niso hotele odrediti ponovne razprave

Vedno bolj se maje fašistični režim

Franco strelja v ljudi ki zahtevajo znižanje cen

Ljudsko gibanje proti diktatorju Francu se še vedno širi na nove province in mesta. V torek je v mestu Pamplona v provinci Navarra stopilo v stavko 40 tisoč delavcev. Tudi ti zahtevajo takojšnjih ukrepov proti siloviti draginji in zvišanje plače. Delavci in drugi nameščenci so skupno s prebivalstvom napravili isti dan veliko demonstracijo, ko so v sprevodu šli mimo prehrambenega urada. Policijo, ki je prišla da bi jih razgnala, so nagnali s kamenjem.

Demonstracije proti Francovemu režimu so se nadaljevale tudi v sredo dopoldne. Toda to pot je fašistični krvnik poslal zloglasno civilno gardo, ki je brezobzirno nastopila proti demonstrantom. Na trgu Castillo je začela streljati v množico manifestantov, ki so dostojno in brez incidentov zahtevali znižanje cen življenskim potrebščinam. Pet oseb je bilo težko ranjenih, od katerih je ena že podlegla poškodbam, dve drugi pa se borita s smrtjo. Število lažje ranjenih pa je še precej večje.

Ta novi teroristični akt Francove vlade je razburil vse špansko prebivalstvo, posebno še v bližnjih baskiških mestih, kjer pripravljajo velike manifestacije solidarnosti z delavstvom Pamplone. Iz tega razloga je fašistična vlada poslala v Bilbao in druga baskiška mesta velika policijska ojačenja.

Ljudstvo Paname je preprečilo v ZDA pripravljen državni udar

Po dveh dneh diktature je parlament, podprt od ljudstva, odstavil fašista Ariasa

V svojih vojnih pripravah si skušajo ameriški imperialisti zagotoviti v vseh odvisnih državah popolno nadoblast in kontrolo, kar izvajajo potom lutkovnih vlad katere postavljajo s pomočjo krajevne reakcije. Tako so v torek uprizorili v srednjeameriški republiki Panama državni udar. Državni predsednik Arnulfo Arias, bivši diktator Paname, ki se je po vojni moral umakniti, a so ga ameriški agenti zopet spravili na oblast, je namreč 8. t. m. razpustil parlament, razveljavil ustavo iz leta 1946. ter zopet uvedel nekdanjo fašistično ustavo iz 1941. leta.

Ta državni udar je nov dokaz, da skušajo ZDA z nasiljem preprečiti svobodno odločanje ljudstva v onih državah, ki imajo v vojnih pripravah poseben pomen, kot je to primer Paname, kjer leži znani Panamski prekop med Atlantskim in Tihim oceanom.

Vse ljudstvo je na ta državni udar odgovorilo z veliko odločnostjo. Tisoči in tisoči prebivalcev so uprizorili po vsej deželi demonstracije, v katerih so zahtevali povrnitev ustave iz leta 1946. Po vsej državi so v teku obsežne stavke, ki se iz ure v uro širijo in predstavljajo dejansko že splošno stavko vseh kategorij. Med drugimi stavkajo tudi zdravniki in sodniki. Uprla se je tudi policija zahtevi naj nastopi proti demonstrantom; njeni glavni predstavniki so celo dali po radiu izjavo, da se ne strinjajo z uvedbo fašistične ustave iz leta 1941.

Pod pritiskom splošne stavke in velikih demonstracij po vsej deželi, v katerih so bile tri osebe ubite in nad sto ranjenih, je skušal diktator rešiti položaj s tem, da je preklical ukinitev ustave iz leta 1946. Toda bilo je že prepozno. Parlament je v imenu ljudstva proglasil odstavitev Ariasa kot predsednika, na njegovo mesto pa postavil dosedanjega podpredsednika Alcibiada Arosemena. Vse oborožene sile razen diktatorjevih škvadristov so priznale to imenovanje ter začeli čistiti pristaše diktatorja, ki se je s svojo gardo zatekel v predsedniško palačo, kjer se brani ·

Jutri, 13. t. m. bo ob 16. uri na trgu v BOLJUNCU

ZBOROVANJE

Govorili bodo tovariši:

Vittorio Vidali
gen. sekretar KP STO,

Dušan Lovriha
župan občine Dolina

Ado Slavec
predsednik Zveze partizanov STO.

Ob tej priliki bodo razdeljene spominske kolajne bivšim partizanom, aktivistom in svojcem padlih v osvobodilni vojni.

Sodeluje godba na pihala ter pevska zbora iz Boljunca in Ricmanj.

Po končanem sporedu bo PLES. Pred zborovanjem pa bo nogometna tekma med ekipo «Rozandre» in «Frausina».

Študijska snov za celice v zvezi z volitvami

Stranke italijanske nacionalistične fronte

V razvrstitvi takozvanih italijanskih strank, ki se dejansko lahko označijo kot italijanske nacionalistične stranke, katerim stoje na drugi strani nasproti slovenske nacionalistične stranke, prve in druge podrejene imperialistični vojni politiki — lahko razločimo tri večje skupine in sicer skupino krščanske demokracije, skupino strank, ki se zelo rade nazivajo «tretja sila», to je Socialistična stranka Julijske Krajine in Italijanska republikanska stranka ter kot tretjo, skupino desničarskih strank in sicer misinov, liberalcev, monarhistov.

Izvzemši nekatere izmed navedenih desničarskih strank, imajo ostale neredna posvetovanja v okviru koordinacijskega odbora italijanskih strank. Možno je, da se bo ta odbor v teku bodoče volilne kampanje, razen naloge razdeljevanja volilnih fondov, med pripadajoče stranke, ki jih prejema od italijanska vlade in anglo-ameriških protikomunističnih organizacij — zavzel tudi za postavitev nekaterih skupnih vidikov volilne kampanje. Seveda bodo tudi tokrat stopili v aktivno borbo zloglasni «comitati civici».

Kakor pri zadnjih volitvah v Trstu in Italiji, tako se bo tudi tokrat skušalo razdeliti volivce na dva velika tabora in sicer na podlagi protikomunizma, vere in obrambe italijanstva. Zaradi tega je naša naloga, da preprečimo uresničenje tega načrta. Volivce je treba postaviti pred konkretne probleme obrambe miru, kruha in svobode. Slednje je treba pripraviti na razmišljanje o konkretnejših problemih gradnje stanovanjskih hiš, šol, otroških vrtcev, znižanja davkov za revnejše sloje, borbe proti podražitvi cen javnih uslug, živil, najemnin. Nadalje je treba resno misliti na končno moralizacijo javnih ustanov, kjer mora prenehati korupcija, nekontrolirano upravljanje, svobodnjaška in nenačrtna finanaca, osebni kriterij, nepotrebno razsipanje denarja, za razne ceremonije, potovanja župana in delegacij v politične namene itd.

Krščanska demokracija je edina, ki razpolaga v Trstu s kapilarno organizacijo, razpredeljeno po okrajih in deloviščih. Ko se omenja periferna organizacija demokristjanov, se ne smemo omejevati le na [...] skupino z duhovščino, menihi, nunami, moškimi in ženskami njihove organizacije «Azione Cattolica» in seveda tudi razni pridigarji in govorniki. Tako imamo n.pr. akcijo, ki jo sedaj izvajajo nune v okrajih Magdalene in Pončane

Snov demokristjanske propagande bo seveda dokaj različna. Nekatera izmed propagandnih gesel pa se bo brez dvoma le ponavljala in jih lahko tudi že kar naštejemo: 1. komunizem je sovražnik vere in domovine; 2. komunizem hoče vojno in Sovjetska sveza je napadalna država; 3. komunizem je poguba za male in srednje posestnike, ker hoče vse «kolektivizirati»; 4. tržaški komunisti so protiitalijani.

Na te lažnjive klevete je zelo lahko odgovoriti. Mi spoštujemo versko prepričanje slehernega meščana. Kar se pa tiče obrambe domovine, ni političnega gibanja, ki bi toliko doprineslo kot prav komunisti za rešitev svojega ozemlja in za obrambo časti in neodvisnosti lastne dežele proti nemškemu okupatorju.

Na druga obrekovanja lahko postavimo svojo vztrajno, neumorno in dokazano borbo za mir kakor tudi nad trideset-letno mirovno politiko Sovjetske zveze in končno našo dnevno borbo v korist vsem delavcem in kot tako tudi obrtnikom, malim trgovcem, malim posestnikom in malim gospodarstvenikom.

Kar se pa tiče našega dozdevnega protiitalijanstva, bi morali demokristjani to obrekovanje tudi dokazati, kar pa jim seveda ni mogoče. Ako pa se pri tem sklicujejo na našo obrambo pravic Slovencev, potrjujemo, da smo v resnici tudi za pravico do uživanja vseh pravic vsakega naroda. Glede bodočnosti Trsta pa se borimo za izvedbo mirovne pogodbe kot sredstva za odstranitev vojne in doprinosa k pomiritvi v svetu, za združitev obeh con, da se bo na ta način lahko vrnilo pod domači krov tisoče beguncev ter da se bodo v coni B zopet vzpostavile pravice Italijanov, ki so jih titovski nacionalfašisti težko okrnili.

Pri tem pa se nikakor ne smemo posluževati izključno obrambne metode, marveč moramo tudi v naših odgovorih zastaviti nasprotnikom vprašanja. Razgaliti moramo krivde demokristjanske vlade in demokristjanske večine v občinskem svetu. Razkrinkati moramo njihovo politiko hlapčevanja tujcu, njihovo soglasnost z včerajšnjimi in današnjimi fašisti, izdajstvo interesov prebivalstva, posebno pa njihovo izdajstvo napram prebivalstvu cone B in beguncem.

Se bolj «ofenzivna» pa mora biti naša propaganda proti desničarskim socialistom (Socialistična stranka Julijske Krajine) in republikancem. Te stranke nimajo lastnih argumentov proti komunistom, ponavljajo le snov, ki jim jo nudijo Američani in Vatikan. Teorija «tretje sile» je le sleparija, ki se pa v resnici ne obnese. Kje so oni prava «tretja sila»? Nikakor ne tam, kjer so sami na oblasti, ni ne, kjer so priveski demokristjanov, kakor tudi ne, kjer so izven vlade. Pri temeljnih problemih so prešli z vso svojo prtljago v imperialistični tabor netilcev nove vojne in onih, ki zahtevajo ponovno oborožitev. Postali so dejansko pomožna organizacija imperialistov za podpihovanje sindikalne razcepitve. Sedaj že podpirajo vse reakcionarne vlade, podpirajo De Gasperijevo vlado, ki hoče odvzeti državnim nameščencem pravico polju se strinjajo za polnomodo stavke. Na gospodarskem čje vladi. Sporazumni so z ustanovitvijo strankarske milice, ploskajo Scelbovim umorom delavcev in delavk, ki zahtevajo dela, izboljšanje kmetijstva

Tu pa je neobhodno potrebno, da preudarno razlikujemo med voditelji, določenimi voditelji in množicami, ki so pod njihovim vplivom. Imamo možnosti, da najdemo med temi množicami naše najboljše zaveznike. Zaradi tega moramo paziti, da v pogledu fanatičnih demokristjanov ne zaidemo v navadno protiklerikalstvo. Glede očitnega izdajstva socialističnih ali tudi samo demokratičnih načel od strani socialdemokratov in republikancev pa se moramo otresti vsakega sektaštva in moramo upoštevati, da so volivci pod vplivom teh strank pač varani ljudje, s katerimi so možni stalni razgovori o katerem koli izmed glavnih problemov mednarodne in krajevne politike in posebno še o borbah za mir, svobodo, neodvisnost in delo.

Kar se pa tiče M.S.I., moramo predvsem paziti, da ga ne bomo podcenjevali bodisi v Italiji kakor tudi v Trstu. V Trstu si je fašizem lahko obdržal svoje stare položaje in razvil svojo organizacijo v obliki M.S.I., vrinil se je v več množičnih organizacij kot Lego Nazionale, Delavsko zbornico, razna udruženja bojevnikov ter razširil svoj vpliv na dijaško mladino. K temu je pripomogel posebni položaj, ki so ga ustvarili okupatorji glede tržaš[...] [illegible] ščin, za katere so odgovorni okupatorji, stranke na oblasti in consko predsedstvo; diskriminacije, ki se izvajajo napram resničnim demokratom in Slovencem tudi glede sprejemanja v določene službe; potuha, ki jo dajejo neposredno odgovornim za nastanek fašizma, industrijcem, bivšim hierarhom, kolaboracionistom z Nemci, ki se dejansko vsi pokrivajo s plaščem «branilcev italijanstva». K temu stanju je nadalje pripomoglo pomanjkanje pravega demokratičnega življenja v velikih množičnih organizacijah kot sindikatih, zadrugah, udruženjih bojevnikov in ustanovah socialnega skrbstva, kjer se ne vzgaja v novem duhu in to iz strahu pred uveljavitvijo komunistov.

Prav v Trstu bi moralo biti tem lažje boriti se proti fašizmu, lažje kot v katerem koli drugem kraju. To pa zaradi vseh odgovornosti, ki jih nosi fašizem za vojno katastrofo, napetost na našem Ozemlju na narodnem področju, nadalje zaradi izdajstva svojega dozdevnega patriotizma. Fašizem je dejansko prvi sodeloval z nemškim okupatorjem, ki je postavil gaulajterja za «Adriatisches Küstenland». Fašizem je imel na vodstvu največje ničvredne voditelje, ki so ob prvem pojavu nevarnosti zbežali in še prej rešili svoje kapitale v inozemstvo,

Toda novi fašisti poskušajo izvajati v Trstu še drugo igro, hoteli bi namreč ločiti odgovornosti pri raznih škandalih in poneverbah, ki se množijo iz dneva v dan. Pred javnostjo se skušajo nadalje prikazati kot nasprotni Angležem in Američanom. Dejansko pa si z demokristjani , desničarskimi socialisti in republikanci bratsko delijo dobičkanosna mesta, mastne zalogaje iz sklada ERP ter vplive v raznih mestih oblasti.

«Messaggero Veneto» zahteva, naj se pošlje v Trst še večje število tujega vojaštva, več tankov ter naj se še bolj poostrijo reakcionarni ukrepi proti delavcem. Skupno s titovci si razdeljujejo naloge za podžiganje šovinizmov, za kar so nam dokaz prav članki, ki sta jih objavila «Messaggero Veneto» in «Primorski dnevnik».

Nasproti tem raznobarvnim silam italijanskih nacionalističnih strank, ki so brez vsakega načela in polne demagogije, ki uživajo vso podporo okupacijskih oblasti, italijanske vlade s svojo prefekturo, finančnih krogov in najetega tiska, pa se nahaja naša Partija, ki mora računati edino le na ideološko in organizacijsko enotnost vse Partije, brezpo[...] [illegible] vedno uspešno, podrobno in najširšo akcijo, s katero bodo prišli v stike z vsakim volivcem ter ga pripravili, da bo v svojem interesu ter v splošnem interesu miru in blagostanja skupnosti — glasoval za kandidate Komunistične partije.

GIORGIO JAKSETICH

8. MAJ 1945

Po tako težkem pričakovanju, žalosti, ruševinah, žrtvah, trpljenju, mučenju je prišel končno tudi dan, ko je vsega tega bilo konec 8. maj 1945. — konec druge svetovne vojne. Pred šestimi leti, ko je bil nacistični okupator končno poražen in smo čutili svobodo, smo z vsem zaupanjem mislili, da bo 8. maj 1945. zapisan v zgodovini človeštva kot pričetek nove dobe — dobe miru in dela. Toda ni preteklo mnogo, ko se je pričelo ponovno govoriti o vojni, o tretji svetovni vojni, ko se je po uničenju hitlerjevskih nacističnih zveri prikazala druga, še krvoločnejša zver — svetovni imperializem, za katerega 8. maj 1945 ni predstavljal konec vojne in ko ob tem dnevu njih vojne industrija ni prenehala delovati.

Da odstranimo nevarnost vojne, mora vse ljudstvo enotno zahtevati, naj se predstavniki petih velesil sestanejo ter sklenejo pakt miru, ki je edino zagotovilo narodom, da se ne bodo vojne strahote ponovile. Poziv ljudstvu, ki ga je izdal Svetovni svet miruv Berlinu meseca februarja je dokument, ki dokazuje željo milijonov in milijonov ljudi raznih političnih in verskih prepričanj, da se enkrat za vselej odstrani nevarnost nove vojne. Temu pozivu se morajo pridružiti vsi ljudje dobre volje. Tudi v našem mestu naj bo ta poziv toplo sprejet od vseh tistih, ki ne želijo, da bi se v Trstu ponovila ponovna bombardiranja, kot to prikazuje slika z dne 10. junija 1944, in še hujše vojne strahote.

INTERESI ZDA IN ANGLIJE NA SREDNJEM VZHODU

KAKO POJMUJEJO IMPERIALISTI neodvisnost in svobodo narodov

V perzijskih pristaniščih pristajajo angleške vojne ladje - «Manchester Guardian» pravi, da bi bilo treba prijaviti Perzijo na OZN - Attleejev «socializem» noče slišati o nacionalizaciji petrolejskih vrelcev Ozadje umora grofa Bernardotta, posredovalca OZN v Palestini

VI.

To nam tudi potrjuje docela nesumljiv vir in sicer belgijski zunanji minister Van Zeeland, bivši komisar za gospodarska vprašanja pri OZN. Slednji je v svojem poročilu o gospodarskem delovanju Perzije pisal leta 1949 kakor sledi:

«Zanimivo je vedeti, da se carine, ki jih je plačevala «Anglo-Iranian Oil Company» pred vojno sploh niso vpisale v državni proračun, marveč so bile rezervirane za kritje izrednih stroškov, ki jih je imela država v inozemstvu. Namenjene so bile v prvi vrsti za nabavo orožja in streliva za perzijsko vojsko.»

Se bolj zanimivo pa je dejstvo, da je perzijska vlada kupovala orožje od Anglije in sicer v tovarnah «Vickers» v Londonu, kamor se je na ta način stekal ves denar, ki ga je plačevala «Anglo-Iranian Oil Company» perzijski vladi. Podčrtati moramo pri tem še pomembno okoliščino. Tovarna «Vickers» je namreč eden izmed delničarjev družbe «Anglo-Iranian Oil Company» in sicer potom družine Henryja Deterdinga! Denar gre na ta način od «Anglo-Iranian Oil Company» pa do «Vickersa», iz ene roke v drugo, seveda istega gospodarja, za katerega je perzijski petrolej v resnici zelo lepo darilo.

Znano je, kakšne odnose imajo «evropski civilizirani» gospodarji do krajevnega prebivalstva in kako upoštevajo kolonizatorji njegovo neodvisnost. Ropanje, zatiranje, suženjstvo in strahovito izkoriščanje, to je pač značilnost gospodstva Angležev in Američanov na Srednjem Vzhodu, ki sicer glasno oznanjajo na vse vetrove svoje obljube o «svobodi» in «neodvisnosti». Arabci in Židje imajo bridke izkušnje o pravem pomenu «neodvisnosti», posebno še, če to besedo izgovarjajo bodisi Bevin, Attlee ali Truman, ki so dejansko v službi angleških in ameriških petrolejskih monopolistov.

Govori se, da je Atlantski pakt namenjen, da prepreči napade in da je kot tak obrambnega značaja. Vzemimo, da je to resnica. Zakaj pa ni Atlantski pakt niti trenil s prstom proti napadom, ki jih prav te dni izvajajo angleške ladje proti Perziji. V pristanišči Basora in Abadan so pripiule angleške vojne ladje (seveda, ne da bi vprašale za dovoljenje perzijsko ljudstvo ali vlado) ter se tudi usidrale kot pravcati gospodarji. Pravijo, da gre za obrambo angleških interesov. Kakšnih interesov, ali je Perzija morda postala kar nenadoma Anglija? Prišlo je pa že do takega nesmisla, da je angleški časopis «Manchester Guardian», eden izmed tistih, ki pošiljajo svoje predsavnike na obiske k Titu, pisal pred par tedni, **«da bi treba prijaviti Perzijo Organizaciji združenih narodov kot napadalno državo!»** Seveda napadalko ubogih petrolejskih monopolistov, ki že nad pol stoletja plenijo bogastva Perzije!

Ko je perzijska vlada na tem, da se petrolej nacionalizira, pa se oglasi «socialistična» vlada Attleeja, tista namreč, ki trdi, da se v Angliji izvaja socializem in da se tovarne izročajo v roke delavcev in ta «socialistična» vlada noče, da bi se v Perziji izvajal socializem marveč zahteva, da mora ostati petrolej v rokah angleških velekapitalistov.

Naslednji primer, ki je ostal v zgodovini, pa najboljše označuje odnose «enakopravnosti» in spoštovanja «neodvisnosti», ki jih izkazujejo države Atlantskega pakta do narodov Srednjega Vzhoda. To so seveda prav tiste sile, ki «ščitijo» svobodne narode pred vsakim napadom!

V tajnem in šifriranem brzojavu, ki ga je poslal britanski poslanik v Teheranu sir Percy Lorraine dne 14. maja 1923 pod št. protokola 15.29.126 posebnemu angleškemu dopisniku ministerju Peelu v Ahwazu, si lahko čital dobesedno:

«Na podlagi prejetih informacij izhaja, da pripravlja vojni minister kolono vojaštva, ki bo poslana proti Baktiarom (manjšinska nacionalna skupina Perzije - op. ur.). Skušal sem prepričati perzijskega šaha, ministrskega predsednika in politične osebnosti o usodnih posledicah tega vojaškega koraka. Vztrajal sem na dejstvu, da britanska vlada nikakor ne more ostati brezbrižna pred nevarnostjo, ki grozi petrolejskim vrelcem ... Po drugi strani pa sem opozoril poglavarje plemena Baktiarov naj prenehajo z nekaterimi svojimi notranjimi spori, da se bodo na ta način, v primeru eventualnega napada, lahko bolje utrdili.» (Besedilo telegrama je objavljeno v knjigi «Crno zlato», ki jo je spisal francoski zgodovinski pisatelj Lessani. Knjiga je bila izdana leta 1950 v Teheranu).

Na podlagi te brzojavke so angleški agenti izročili velike količine orožja plemenu Baktiarov, da bi se slednji borili proti redni perzijski vojski.

Take stvari pa so le navadna igračkanja za krdelo patentiranih špijonov, ki jih vzdržujejo angleške in ameriške petrolejske družbe na Srednjem Vzhodu. S pomočjo časnikarjev in založnikov pa take stvari skoro vedno skrivajo pred svetovno javnostjo. V resnici kdor bi spoznal vse umazane zakulisne spletke, ki so pač izvor naglih političnih sprememb na Srednjem Vzhodu ne bi mogel niti minuto več misliti, da sta Združene države Amerike in Velika Britanija deželi, ki lahko branita neodvisnost in se borita proti napadalcu itd., ker sta ti dve deželi dejansko napadalki in zatirata neodvisnost vsega Srednjega Vzhoda od Egipta in Turčije pa do Perzije.

ANGEL FRANZA
(Se nadaljuje)

AMERIŠKI DOLARJI ZA MILITARIZACIJO JUGOSLAVIJE

Imperialisti ZDA dajejo Titovi kliki ogromne vsote denarja za vojne priprave

Jugoslovanski delavci naj bi postali vojaki v napadalnih avanturah ameriških bankirjev - Z mrzlično naglico se gradijo strateške železnice, avtoceste, letališča, vojaško-pomorske baze za podmornice in hidroavione - Na tisoče ljudi je prisiljeno graditi vojaške objekte - Ameriški vojaški instruktorji v Jugoslaviji

V zadnjih časih so imperialisti ZDA, Anglije, Belgije in Francije stavili na razpolago Titovi kliki ogromne vsote denarja, ki naj bi ji služile za nabavo orožja. To nam dovolj jasno dokazuje, da sodelujejo z ameriškimi magnati za oboroževanje Jugoslavije tudi ostali kapitalisti drugih držav. S pomočjo beograjskih oblastnikov skušajo netilci nove vojne pretvoriti jugoslovanske delavce v vojake, ki bi se morali udeležiti napadalnih avantur, katere pripravljajo ameriški bančniki za čim večje dobičke.

[illegible] vimi posojili, ki se dajejo titovcem za oboroževanja, postaja vedno večja nevarnost, ki preti jugoslovanskim narodom. Ta posojila so pomoč beograjskim fašističnim oblastnikom, da pretvorijo Jugoslavijo v mostišče za napad proti sosednim miroljubnim demokratičnim državam. Z mrzlično naglico se danes gradijo strateške železnice in avtoceste, letališča, vojaško - pomorske baze. Na mejah držav ljudske demokracije se gradijo utrdbe. Iz podatkov, ki prihajajo iz Jugoslavije, so titovci po navodilih washingtonskih vojnih hujskačev koncentrirali vojne edinice na cestah, ki vodijo proti mejam Albanije, Bolgarske, Romunije in Madžarske. Med Novim Sadom in Subotico, med Vladimirovcem in Vršcem ter med Nišem in Caribrodom so zgrajeni položaji za težko topništvo ter so postavljeni zaklo[...] v vojaško taborišče. Mrzlične vojne priprave se ravno tako izvajajo na obali Jadranskega morja, kjer se gradijo baze za podmornice in hidroavione.

Vse te vojne priprave padajo kot težko breme na ramena jugoslovanskih delavcev. Na sto tisoče ljudi se nahaja na prisilnem delu, pri gradnji vojnih objektov, kmetom odvzemajo še zadnje glave živine in prevozna sredstva. Na milijone dinarjev ljudskega denarja gre za vojne priprave, medtem ko si jugoslovanski delavci ne morejo kupiti niti najnujnejše hrane, obleke in obutve.

Nova posojila za oboroževanja, ki jih vojni hujskači stavljajo na razpolago titofašistični vladi, predstavljajo za jugoslovanske delavce novo težko breme. Samo odplačevanje oderuških obresti za ta posojila bo stalo znaten del jugoslovan[...] [illegible] V do prišli novi milijoni in milijarde dinarjev, ki so izstisnjeni iz krvi in znoja jugoslovanskih delavcev.

Toda s tem še ni izčrpana vsa nesreča ki prinašajo narodom Jugoslavije imperialistična roparska posojila.

V uradnem zapisniku, katerega je podpisal ameriški poslanik v Jugoslaviji Allen in titovski «diplomat Vilfan, na osnovi katerega bodo titovci dobili od Američanov 29 milijonov dolarjev, je predvidena posebna odredba, po kateri se bo od celotne vsote 5 od sto uporabilo za vzdrževanje «ameriške administracije» v Jugoslaviji (!).

To dejstvo dovolj jasno dokazuje, kolikšno bo krdelo ameriških vojnih inštruktorjev, inšpektorjev ,svetovalcev ter drugih «specialistov», ki bodo v Jugoslavijo prispeli skupno s transportom orožja in bodo jugoslovansko armado poučevali o uporabi ameriškega o[...]

Jugoslovanski narodi, ki vidijo, kako v državi gospodarijo ameriški finančni strokovnjaki, ki so prišli v Jugoslavijo prav v istem času kot ameriška pomoč, si lahko ustvarijo jasno sliko, kam bo privedlo nadaljnje znatno povečano število ameriških nadzornikov v Jugoslaviji.

Zadnje ameriške vojaške «pomoči» Jugoslaviji služijo za popolno spremenitev Jugoslavije v kolonijo Wall-Streeta, v kateri bodo brez vsakršne kontrole gospodarili Američani. Vse to še širše odpira vrata agentom Wall-Streeta za prodiranje v Jugoslavijo, v njeno vojno industrijo in armado. Po najnovejšem zločinskem sporazumu s titovci, ameriški monopolisti ojačujejo svojo kontrolo na vseh poljih gospodarskega in družbenega življenja Jugoslavije.

Jugoslovanski delavci ne bodo nikdar priznali zasužnjevalna posojila, ki jih je Titova tolstih raznih barv za podaljšanje svoje krvave oblasti.

Z odločno borbo bodo jugoslovanski delavci uničili agenturo imperialističnih napadalcev — titofašistično tolpo — in se bodo osvobodili kolonialne odvisnosti, ki jim prinaša edinole lakoto, bedo in vojne strahote.

P. L.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO ŠTEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666.

Titovci in belčki pomagajo De Gasperiju

GORICA — Cim bolj se bližamo volitvam, tem večjo politično razgibanost beležimo bodisi v mestih, kakor tudi na podeželju. V raznih krajih, zlasti v mestih so ponovno «oživele» razne stranke ali strančice, ki upajoč na uspeh pri volitvah se v zadnjem času združujejo v razne bloke.

V pretežno slovenskih občinah si prizadevata skupini belčkov in titofašistov, da bi spravili čimveč volivcev pod svoje okrilje. Razsodnemu in poštenemu človeku se naravnost gabi nesramnost, ki se je poslužujeta obe skupini pri širjenju svoje propagande. Voditelji belčkov trobijo na vse grlo, da so nasprotni titofašizmu in da so pripravljeni odločno se boriti proti njemu. Istotako trobijo titofašisti na vse štiri vetrove, da je potrebna odločna borba proti belčkom. Tako torej gobezdajo i titofašisti, i belčki v Steverjanu in v Doberdobu.

PROČ S KRINKO!

Popolnoma nasprotno pa se obnašajo eni in drugi v krminski občini, kjer so Slovenci v absolutni manjšini in kjer, ima možnost biti izvoljen eden ali več slovenskih kandidatov edino le s pomočjo glasov demokratičnih Italijanov. Tu so titofašisti in belčki združeni v pravcati blok. Na nekem zborovanju, ki se je vršilo preteklo nedeljo pri Sv. Subidi sta nastopila skupaj vidnejša voditelja titofašistka Janja in belček dr. Suligoj ter s tem jasno pokazala, da med belčki in titofašisti ni nikake razlike in da si eni in drugi na vse načine prizadevajo, da bi v čim večji meri škodovali demokratičnemu delavskemu gibanju ter s tem koristili De Gasperijevi DC. V krminski občini obstoja resna nevarnost za DC radi slabega upravljanja dosedanje občinske uprave. Demokratični Slovenci te občine bodo volili kandidate, ki bodo nastopili na listi, ki jo je predložil blok komunistov in socialistov. Zato pomeni odvzemati v tej občini slovenske glasove s pomočjo nacionalističnega izigravanja, neposredno koristi De Gasperijevi DC, ki vsestransko zatira slovenski živelj, ne le v tej občini, marveč vsepovsod.

Medtem, ko v krminski občini paktirajo belčki s titovci, v Steverjanu zatrijujejo, da so pripravljeni se boriti proti Titu. Doberdobski belčki tudi tako zatrjujejo, vendar pa je njih vodja Miro pred časom izjavil, da bi bil pripravljen kandidirati nati listi titovcev, le da bi ti odstranili iz svojega znaka kratice DFS. Nikakor ne moremo razumeti, kako more nekdo izjavljati, da je sovražnik titovcev, tistih titovcev, ki zatirajo ne le Slovence, temveč vse jugoslovanske narode, a istačasno bili pripravljen z njimi sodelovati.

Nedvomno imajo titovci na razpolago kupe denarja, ki je bil poropan nesrečnemu jugoslovaskemu ljudstvu. Nismo še pozabili škandala titofašista Codermazzija, ki je poskušal pretihotapiti iz Jugoslavije težke milijone italijanskih lir, ki so bile po vsej verjetnosti poropane istrskim delavcem, ki so zaposleni v Trstu. (Mimo grede naj omenimo, da omenjeni škandal ni bil po volji predstavnikom De Gasperijevih vladnih oblast v Gorici in da titofašist Codermazzi še danes ni bil zaradi tihotapstva klican pred sodišče). Kot ob drugih prilikah, bodo prav gotovo tudi tokrat potrosili ogromne vsote za širjenje svoje propagande. Znano je, da imajo pri izdajanju svojega časopisja v Trstu in Gorici ogromne primanjkljaje Medtem, ko tiskajo tu vrsto časopisov, nimajo jugoslovanski otroci niti papirja, da bi ga uporabljali v šoli namesto zvezkov, ki jih že več let pogrešajo. Da o drugih potrebščinah sploh ne govorimo. Tega seveda ne bodo povedali. Niti ne bodo povedali, da zahtevajo od vsakega delavca v coni B, ki dela v Trstu po 10.000 lir na mesec in da so ob priliki žigosanja osebnih izkaznic zahtevali celih 20.000 lir od vsakega delavca. Evo torej od kje dobivajo italijanske lire za vršenje svoje gnusne propagande! Teh zločinov ne bo jugoslovansko in istrsko ljudstvo nikoli pozabilo

Vsem je že znano kam vodi politika anglo-ameriških imperialistov, ki na vse načine izzivajo tretjo svetovno vojno. Vsem je znano, da sta Titova in De Gasperijeva vlada popolnoma vdinjani tem imperialistom in vojnim hujskačem in da obe vodita narode v vedno večjo bedo in pomanjkanje zaradi vojnih priprav. Voliti na prihodnjih volitvah za titofašiste ali belčke bi pomenilo voliti za bedo, pomanjkanje, teror in vojno, kajti oboji, t. j. titofašisti tako imenovane DFS in belčki-liparji s vpreženi v vojnohujskaški jarem anglo-ameriških imperialistov.

Dolžnost vsakega poštenega demokrata, Slovenca na Goriškem je, da voli za tisto skupino in za tiste kandidate, ki se bodo tudi v krogu svoje občine postavili odločno po robu bedi, pomanjkanju in vojni in ki bodo odločno zahtevali od vlade, do spoštuje demokratične pravice Slovencev na Goriškem, da odpravi kričečo brezposelnost ter da zagotovi delavcem mirno in boljšo bodočnost! Komunisti in socialisti, ter pravi demokrati, ki bodo kandidirali na delavskih listah so pripravljeni sprejeti to borbo z vso odločnostjo. Zato je dolžnost vsakega poštenega in zavednega ter demokratičnega Slovenca na Goriškem, da voli na prihodnjih volitvah njihove liste!

ZA SKLENITEV PAKTA MED PETIMI VELESILAMI

Tudi naša pokrajina se pridružuje berlinskemu pozivu

Tudi v naši pokrajini bodo v kratkem pričeli nabirati podpise za resolucijo svetovnega odbora partizanov miru, ki zahteva, naj bi se sestali voditelji vseh petih velesil ter mirnim potom uredili vsa pereča vprašanja, zlasti ona, ki ogražajo svetovni mir in varnost. Popolnoma pravilno je, da se prav v naši pokorajini, ki leži tik ob meji v dovoljni meri poudari pomen sestanka predstavnikov petih velesil. Tem bolj pravilno je zato, ker zlasti zadnje čase novi «strategi» pod vodstvom evropskega Mac Arthurja izdelujejo nove načrte, po katerih naj bi bila prav naša pokrajina ter bližnja Furlanija spremenjena v bojno črto «za obrambo Zapada». V duhu teh strateških načrtov se vrstijo tudi razne manifestacije vojnega značaja prav na tem ozemlju. In v tem duhu je nedavno tega «inspekcioniral» sam gen. Eisenhower italijansko vojsko v bližnji Karniji.: Se več, po pisanju samega «Primorskega dnevnika», naj bi bila v novi vojni prepuščena obramba vse Severne Italije Titovi vojski.

Vsi ti dogodki so našli svoj odnev pri tukajšnjem prebivalstvu. Marsikdo, ki doslej ni verjel temu, kar smo mi trdili, je danes odprl oči in spregledal, kam vodita Titova in De Gasperijeva politika. Toda to še ni dovolj. Dolžnost vsakega poštenega prebivalca goriške pokrajine je, da prispeva po svojih močeh, da prepreči uresničenje teh «strateških načrtov». Praktičen doprinos je zlasti podpis resolucije Partizanov miru, ki zahteva sestanek petih velesil. Zato naj ne bo niti enega demokratičnega prebivalca goriške pokrajine, ki ne bi podpisal resolucije partizanov miru!

«Soča» zagovarja tržiške fašiste

Titofašistični tednik «Soča» z dne 5. maja 1951. piše v svojem uvodniku o praznovanju 1. maja. Med drugim našteva vrsto prvomajskih prireditev po raznih krajih Jugoslavije «od Nove Gorice do Skopja, kjer so defilirale množice ter na mestnih ulicah plesale znano kolo». Neki drugi list je med drugim napisal, da so se prvomajskih proslav udeležile množice «praznično oblečene» Kaj je hotel ta list s tem poudariti ne moremo razumeti. Pač pa vemo, da so množice Jugoslovanov bile s silo privedene na razna zborovališča, na katerih so govorili razni udbovski poglavarji ter obravnavali vsa mogoča vprašanja razen vprašanj, ki najbolj živo zanimajo jugoslovanske delavce t. j. razen vprašanja zboljšanja razmer v državi. To je že večletna želja vsega jugoslovanskega ljudstva! Kako obupne razmere so tam, nam je dovolj nazorno pokazal znani vdor tisočev Jugoslovanov v Gorico preteklo poletje. Pa kaj bi govorili o vsem tem, saj smo gotovi, da ga ni Slovenca na Goriškem, ki bi ne vsaj delno poznal obstoječih razmer v Jugoslaviji. Zato se povrnimo rajši k uvodniku lista «Soče», ki dobesedno takole piše v svojem četrtem odstavku:

«Pri nas so v Tržiču s klevetniškimi in hujskaškimi govori in gesli skušali zanesti razdor med naše ljudstvo v zamejstvu in brati v svobodni domovini. Obenem pa so tukaj in drugod skušali povečati prepad med našim ljudstvom in med italijanskim narodom.

Vsem je znano, da je po dolgih letih bila letos 1. maja v Tržiču veličasna manifestacija delavcev. Na tej manifestaciji so skupno nastopili slovenski in italijanski delavci. Po dolgih letih se je oglasila na tržaških ulicah tudi slovenska pesem in še več, zbranim manifestantom je tov. Mira govorila v slovenščini. Prav to je razjarilo peščico italijanskih fašistov, ki so poskušali na več krajih uprizoriti incidente, po svoji stari navadi. Nekaj časa so delavci-manifestanti prenašali izzivanja, a končno so obračunali z izzivači tako, kot so si ti zaslužili. Pognali so jih v divji beg. Evo torej, kako tolmačijo titofašisti okoli «Soče» pretep v Tržiču! Z eno besedo zagovarjajo italijanske fašiste. ki so napadali slovenske delavce!

Sicer pa titofašisti ne morejo drugače govoriti, saj so z znano sabotažo leta 1947. nudili italijanskim fašistom, da si v Tržiču ustvarijo svoje leglo. To so storili s tem, da so premotili okrog 3000 tržiških delavcev, da so zapustili svoj rodni kraj ter se preselili v Jugoslavijo. Kako bridka usoda je zadela te nesrečne delavce, je danes že vsem znano. Zato lahko z mirno vestjo trdimo, da so titofašisti pravi zavezniki in zagovorniki italijanskih fašistov. Prvim in drugim ni všeč enotnost med slovenskimi in italijanskimi delavci, zato se v taki meri in na razne načine spotikajo tudi ob veličastno prvomajsko delavsko manifestacijo v Tržiču.

Zakaj so zamolčali Tita?

SOVODNJE — Preteklo nedeljo so goriški titofašisti priredili na tukajšnjem igrišču svojo prvomajsko proslavo, na katero so iz raznih krajev pripeljali nekaj ljudi. Vendar pa je bila ta njihova proslava popolna polomijada. To so ponazorno potrdile tudi slike, ki so bile objavljene v njihovem tisku. Nadvse zanimivo je dejstvo, da njihov slavnosti govornik, neki Suligoj Darko ni v svojem govoru upal niti z besedico omeniti Tita. Skratka njegov govor ni bil v ničemer v skladu s politiko, ki jo vodijo titofašisti bodisi v Jugoslaviji, kakor tudi tu na Goriškem. S tem so titofašisti ponovno pokazali, da igrajo dvojno vlogo in da je njih pravi obraz zakrinkan.

Svoboda tiska v Jugoslaviji

Tukaj v Jugoslaviji, dragi gospodje, je vlada res demokratična, narod je srečen in dela ne manjka. Kdor ima kaj cporekati, naj dvigne icko.

Pravica do življenja je osnova za vsako razpravljanje

Dne 4. aprila je potekla druga obletnica podpisa Atlantskega pakta. Sla je mimo nekako tiho, dasi je na drugi strani udarila v oči s tem, da je general Eisenhower dejansko vzel v svoje roke poveljstvo atlantske armade.

V dveh letih, ki nas ločijo od podpisa Atlantskega pakta smo si edine v enem, da drvi Zapad v pogubo. Kljub temu pa se pojavi vedno neka strategija gotove črte, ki naj postane naš 38. vzporednik, pod katerim se ustvarja južni sektor atlantske fronte.

In Bethouartov plan? V kakšen položaj stavlja ta naše Ozemlje? Vsi taki vojni načrti in protinačrti navdajajo naše ljudstvo z največjo skrbjo. K njegovim dnevnim križem in težavam, s katerimi se bori, se pridružuje še večni strah pred novo vojno, ki jemlje našemu človeku vsako pravo voljo do življenja. Toda vsi naši upi, ki jih nosimo v najskrivnejših kotičkih svojih src, še niso dovolj učinkovito sredstvo, ki bi nas rešilo. Za vzgled si vzemimo veliko nacionalno zborovanje francoskih žena za razorožitev Nemčije, katerega se je udeležilo 40.000 žena.

Vedno bolj in bolj in ob vsaki priliki čuti materino srce nevarnost, ki grozi njenemu otroku. Žena se trese za svojega moža, sestra za brata. Zato hočejo uveljaviti svoje želje za mirno in srečno življenje in to hotenje mora priti vselej do izraza. Tako bo ženska duša ob vsaki priliki in na najraznovrstnejši način predočila vsem svojo voljo, zaščititi mladino, ji oskrbeti možnost šolanja, zdravstveno in socialno zaščito, skratka dostojno in zdravo telesno in duševno življenje.

Da bi to še enkrat potrdili, bomo dale še več poudarka mednarodnemu dnevu otroka. Na ta dan bodo dokazale žene iz Trsta, Sv. Križa, Milj, Doline, Opčin in Skofij vsem tem plavolasim in črnolasim glavicam ter modrim in rjavim očkom, željnim miru in spoznati čuda sveta, svojo pripravljenost, poskrbeti rožnato bodočnost. Pritegnile bodo k sebi še vse tiste ki dotlej še niso mogle občutiti vse dramatičnosti današnjega časa, ker žena je že po naravi plemenita in mora imeti nekoga, za katerega se bori.

Koliko je še otrok, ki so potrebni obrambe, ki naravnost kličejo velike, da jih vzamejo v varstvo, ker so njihove ročice preslabotne in njih sposobnosti za boj še premajhne.

Zato so poslale najzavednejše žene poseben poziv Komisiji za ugotavljanje življenjskih pogojev žena pri gospodarskem svetu OZN, ki se je sestala 30. aprila, da preuči politične pravice žena in vprašanje njihovega državljanstva, zahtevo po enakem plačilu za enako delo, program tehnične pomoči in pravico do izobrazbe.

Kakšen je ta poziv, si lahko vsakdo sam zamisli, vsekakor pa naj jasno povemo, da nam je naravnost nerazumljivo, kako je mogoče v Lake Successu razpravljati o pravicah žena, ko se istočasno vrši na Koreji pokolj milijonov žena in otrok.

Zagotovite nam predvsem pravico do življenja in potem šele bomo mogli govoriti tudi o ostalih naših pravicah! Ce ste nam namenili smrt, je seveda vsak razgovor odveč tako glede korejske žene, kakor angleške, francoske afriške, ameriške, španske ali katere koli druge.

Pravica do življenja je osnova za vsako razpravljanje. Tako hočejo in se izjavljajo zavedne žene vsega sveta. Za nas in za vse, ki so nam blizu, kličemo:

MIR!

Sillig

Letošnje prvomajske proslave so ponovno dokazale, da je tržaško delovno ljudstvo izvojevalo veliko zmago enotnosti slovansko-italijanske demokratične fronte miru. Slovenske žene skupno z italijanskimi ženami so se enotno odzvale pozivu KP v borbo za mir, delo in boljšo bodočnost.

SLOVENSKA ŽENA

Priloga «DELA» Štev. 5

Protiljudske stranke se ne brigajo za znižanje krivične trošarine

ZA PRAVIČNEJŠO RAZDELITEV DAVKOV

Ni je žene, ki ne bi s skrbjo zrla na blazno višanje cen.

Vsako ženo zanima vprašanje cen. Ni je žene, ki ne bi na to vsak dan mislila v trenutku, ko gre nakupovat ali pa ko se povrne domov in pregleduje, koliko ji je preostalo denarja.

Toda vse žene ne vedo, da njihovo težko družinsko bilanco otežuje še davčna politika občine. Vse življenjske potrebščine, tudi široke potrošnje, plin, električno strujo, obremenjuje trošarinski davek. Trošarina pada torej na vse meščane in, ker v ogromni večini niso bogataši, se ta davek nabira med ogromno množico delavcev, najbolj siromašnih in najbolj številnih.

V demokratičnih občinah so davki, ki dajejo največ koristi občini, «neposredni», to se pravi tisti, ki zadenejo one ki imajo premoženje ali svoje dohodke. Ti davki so v demokratičnih občinah postopni in se tem bolj večajo, čim bogatejši je davkoplačevalec.

V občinah pa, kjer se davki določajo po kriteriju strank, ki branijo interese vladajočega razreda, izhajajo skoro vsi občinski dohodki iz takoimenovanih «posrednih» davkov, ki ne zadevajo dohodkov, temveč na pr. potrošne predmete. V demokratičnih občinah se tudi razlikujejo luksuzni predmeti, katerim se cene v večji meri povečujejo s trošarino kakor predmetom široke potrošnje, za katere trošarine sploh ni ali je določena v najmanjši meri.

V Trstu, kjer občinski odbor nikakor ne skrbi za stanje delovnega ljudstva, dajejo občini neposredni davki, tisti ki bremenijo na bogatinih, 195,900.000 na leto, medtem ko 1 milijarda 242.109.000 lir izhaja iz posrednih davkov.

Posredni davki so davki na gledališke predstave, dohodke malih trgovcev, na pse, klavirje, predmete večje potrošnje kot meso, vino, ki so že itak obremenjeni z drugimi pristojbinami. Toda najbolj nedemokratičen neprosredni davek je trošarina.

Delavec, ki kupi kg mesa plača isto trošarino kot milijader, ki kupi isto količino mesa. V Trstu se plača za liter vina 23 lir trošarine in družina, ki popije liter vina na dan, plača v enem letu preko 8.000 lir trošarine. V drugih občinah pa znaša ta trošarina 8 do 10 lir od litra. Toda posebno nepravično je dejstvo, da medtem ko delavci, ki izpijejo malo vina dajo toliko denarja občini, pa gospoda, ki pije dragocene likerje, sploh ne plača nobene trošarine.

V Trstu so se samo komunisti borili, da bi se to nepravično odmerjanje davkov izpremenilo. Vsi ostali se sploh niso brigali za to vprašanje in so se celo upirali spremembam, ki so jih predlagali komunisti. Demokristjani, takozvani «socialisti», republikanci so poskrbeli, da se naloži trošarina ne na drage likerje, temveč na ... kis. Vsaka dobra gospodinja ve, da je kis predmet precej široke potrošnje in gotovo ne luksuzni: z nekaj kisa se da vsaj malo okusa tistim 4 listom solate, za katero vedno manjka olje! In to da je luksus?

Toda na te stvari ostale stranke ne mislijo.

Kaj so rekli titovci in bečki o teh vprašanjih? Zelo malo. Kot demokristjani in druge stranke se tudi oni ne brigajo za ta vprašanja, ki zanimajo siromašne ljudi, delavce, brezposelne, upokojence itd.

Toda tudi to nedemokratično stališče, kot mnogo drugih, gre v račun, ki ga bodo morale te stranke plačati pri bodočih volitvah. Poleg drugih bodo žene znale upoštevati tudi to zadevo, ki se pridružuje že itak težkim vsakodnevnim skrbem.

Iz Vsega Sveta

Francoska vlada je odpovedala svojo gostoljubnost Svetovnemu svetu partizanov miru. Ta nedemokratični ukrep francoskih oblasti je naletel na splošno ogorčenje vseh partizanov miru v svetu in ostalih demokratičnih organizacij. ZDŽ je poslala Partizanom miru pismo, v katerem izraža svojo solidarnost z gibanjem partizanov miru ter protestno pismo na francosko veleposlaništvo v Rim, v katerem zahteva naj francoska vlada popravi to krivico, ki je nedvomno v sramoto francoskemu ljudstvu.

* * *

Češkoslovaške demokratične žene so poslale 23.870 čeških kron v pomoč korejskim ženam, ki se bore proti zločinskim ameriškim napadalcem.

Vse matere, slovenske in italijanske, združimo se in zahtevajmo, naj občina dokončno prevzame kolonije v svoje roke, s čimer se bo preprečila vsaka politična špekulacija katerih koli strank na škodo otrok. Gorske in morske kolonije morajo biti za vse otroke! Zrak, sonce, zdravo hrano in pravilno vzgojo našim otrokom, to zahtevajo matere od odgovornih oblasti.

Odlomek iz

JOSIP JURČIČ

«DESETEGA BRATA»

Na Slemenicah je nekaj dni potem, že precej pozno zvečer pospalo staro in mlado razen gospodarja in njegove žene, ki sta se v spalnici pri užgani sveči še pomenkovala o raznih rečeh, ki zadevajo gospodarstvo in družino. Tikoma njune spalnice je spala Manica. Zunaj je bila pomladanska noč precej mrzla.

«Ne vem, kaj je, da Marjana ni več blizu», pravi gospodar Benjamin.

«Meni se to tudi čudno zdi. Morda smo se mu kaj zamerili. Manica je tako čudna proti njemu, da je ne morem razumeti», odgovori žena.

«Vprašal ga bom enkrat, kaj je, da več ne pride. Meni to ni nič všeč. Za Manico bi jaz ne vedel kje boljšega ženina izbrati, kakor je on. Ceravno bi si ga jaz za nekatere reči drugačnega želel, vendar mi je še najbolj po volji. Menim, da bi se naredil, kadar mu leta pridejo. Takemu je ne smemo dati, ki nima nič. Zato sem bil ondan prav vesel, ko me je vprašal, ali bi mu jo dal kdaj ali ne».

«Silila je pa vendar ne bova, saj je sama pametna. Jaz tega že ne pustim, da bi ji kdaj rekel: moraš ga vzeti. Saj veš, da zet v glavi in v srcu prinese največjo in najlepšo doto. Jaz tudi nisem prinesla kdovekaj k tvoji hiši, pa nisi zdaj nič slabejši, kakor bi bil drugače».

«Jaz se bojim, da boš še priliko imela zares storiti, kar zdaj samo govoriš. Ali to ti povem, da jaz ne bom nikdar dovolil v kak tak zakon».

«Zakaj se bojiš?»

«Mislil sem že vse te dni, zakaj se Marjan nas ogiblje, in na mari mi je prišlo, da bi kaj sumil na našega učenjaka Kvasa. Opazoval sem potlej njego in Manico. Nisem ničesar mogel videti, da bi mi bilo čisto potrdilo to misel, vendar se mi malo nevarno zdi zanjo. Videti je, da prav rada govori ž njim. Fant je sicer res pameten, ali mlad je in to je dovolj».

«E, beži! To že ni nič!»

«Tudi jaz želim, da ne bi bilo, ali znemar ne smeš pustiti vsega. Mene večidel ni dona. Ti moraš gledati, da ne prideta na samem vkup in da nimata prilike govoriti. Daj ji vedno kaj posla».

«Naša Manica zopet ni tako neumna! Kar prvemu se ne bo na vrat obesila. Saj ve, kdo je ona in kaj je naš učenik».

«Saj veš, kaj je mladost. Ko si bila ti mlada, tudi vem, da nisi imela boguc kaj modrosti».

Žena se nasmehne in odgovori: «No, posebnih neumnosti in norosti mi menda ne moreš očitati iz mojih prejšnih let. Premalo premisliš, kaj izrečeš».

«Živa si bila ko večina žensk».

«Pa bi bil iz manjšine eno mrtvo izbal. Jaz te nisem snubila, saj si ti mene», reče ženica smeje se.

«Nič se ne huduj, žal mi ni bilo nikdar, da sem te snubil. Na Manico pa moraš paziti, da bo tudi ona lehko enkrat enako rekla».

«Ko si si že enkrat v glavo vzel, kar upam, da ni nič, bom gledala in kmalu boš izvedel da ni nič».

«Pa deklETu ni treba ničesar praviti. Ako bi bilo kaj res, odpravil ga bom zlepa in stiha od hiše, dasi ga imam prav rad. Fanta prav dobro uči in uboga sa skoro bolj ko mene. Zato prav želim, da bi bil mladenič pameten».

Rekši pogasi gospodar luč in se spravi spat. Dolgo pa sta še oče in mati ugibala o otrocih, o družini in druge enake reči, preden sta zaspala in so nju popustile vsaktere skrbi.

Tam v drugi sobici pa je čulo mlado uho vsako besedico. Deklica, o kateri sta se skrbljiva roditelja pogovarjala, ni spala. Ko sta stara dva utihnila, pritekla ji je iz lepega očesa grenkobna solza ter kanila na belo rjuho, solza, ki jo je rodila in ožela ljubezen, vir sladkega veselja in bridke bolečine. Misli so se ji podile po vroči glavici in skrb je s tesnim povreslom objemala boječe srce. Malo pred dnem šele so se stisnile trudne oči in v sanjah so se čudovito razpletale reči, katerih je bila glava polna.

Drugo jutro je bil lep sončni dan. Drevje po vrtu je bilo v belem cvetju, bučelice so šumele po njem. Lehka sapa je gibala in osipala tam pa tam z vej bela cvetna peresca.

Lovre Kvas se je šetal po ozeleneli travi prek vrta. Zagleda Manico daleč pri ulnjaku, kjer je ravno prej bral. Bil je tam samoten kraj, za njega tolikanj imenitnejši, ker so se prijetni spomini prvega spoznanja nanj vezali. S precej hitrimi koraki jo krene Lovre tjakaj, misleč, da bo zopet imel priliko, vsaj tri besedice pregovoriti ž njo. Prišedši do tja, deklice ne najde. Ob drugi strani je bila odšla v grad. Njegove bukve, ki je je bil prej tam popustil, ležale so še na klopici na solncu. Zazdelo se je Lovretu, da so premaknjene in vedoč, da je je ona v rokah imela, poprime je Lovre z nekim prijetnim čutom.

Ko knjigo odpira, pade maihen listek papirja iz nje. Naglo ga pobere in razvije. Bila je njena pisava, v hitrici s svinčnikom začrtane besede: «Preljubi! Varuj se. Oče in mati nekaj sumijo. Pazijo nate in name. Ne ušči me in ne govori z menoj veliko. Vsako svoje obnašanje premisli prej. Ne skrbi pa nič, vse se bo sčasom dobro izteklo. Še malo let!»

Roke so se mladeniču tresle, ko je to malo pisemce bral. Cesar se je dolgo bal, bilo je tukaj. Ze je videl svojo bisago navezano, že je menil slišati resnobno besedo gospodarjevo, ki mu pot kaže od svoje hiše, od njegove ljube v daljni svet. Ne vedoč kam, obrne se proti vzhodu čez vrt in travnik proti potoku. Misli so se križale po možganih, a druga je drugo pobijala, sam ni vedel za nobeno, ni mislil nič.

Prišel je doli do potoka in tam taval so stezici ob vodi.

Usede se tam na travo in zre v šumečo vodico. Počasi se umiri.

IZ ŽIVLJENJA KITAJSKE UMETNICE

Igralka Yuen Hsueh Fen je preobrazila kitajski oder

Na svetovnem kongresu Partizanov miru so se glave vseh obračale, ko je šla mimo. Yuen Hsueh Fen je na las podobna kitajski silhueti. Vse je na njej rafinirano izdelano v tistih malenkostih, ki so pri njej tako izrazito poudarjene in ji dajejo neko posebno lepoto, ki je ni mogoče pozabiti. Njeni beli prsti so, kot bi bili iz slonovine, popolni ovalen obraz, krasne olivno-črne oči, beli zobje so kakor izklesani iz belega marmorja. Dve črni, debeli kiti sta povezani s trakom iz črnega velurja in zeleno modri kimono iz težkega brokata ji daje poseben poudarek, da se nam je zdela kot prekrasna vodna vila.

«Moje življenje?», se je nasmehnila. Ni se obrnila k svoji kitajski rojakinji, ki je popolnoma obvladala francoščino, marveč k meni, ki je nisem mogla ničesar razumeti. «Moje življenje, ah!» In iz srca ji je privrel bridek vzdih kot težek spomin na vso težko borbo, ki jo je imela v svojem tako pestrem življenju. «Moja mati je hči rev. nega kitajskega kmeta, tako revnega, kakor je bila revna vsa Kitajska. Imela je šest hčera in enega samega sina Mojega rojstva si ni nihče želel, ker je naša družina živela takrat v veliki bedi. Z dvanajstimi leti sem šla k gledališču in s 14 leti sem bila že v pomoč moji družini. Vedno sem si želela postati umetnica. Toda življenje umetnika pri nas je bilo zelo kruto. Vloga žene v gledališču je bila drugačna kot one na vasi in je prihajala do izraza na poseben način. Za lastnika gledališča smo bile žene v gledališču čisto navadno blago, s katerim je lahko razpolagal po mili volji. V tem odnosu se je tudi odražala vsa gnila zgradba takratne družbe. Me smo bile le sredstvo, ničesar drugega ne. Delati smo morale, kot se je vsem zljubilo, in biti tudi vsem na razpolago.

1942. leta sem hotela ustanoviti gledališko skupino po novih načelih, ki so pomenila preobrat takratne gledališke umetnosti. Svojim sodelavcem sem hotela dati vso možnost umetniškega izživljanja, ne da bi jih pri tem kdo izkoriščal. Moja pobuda je bila bolj instiktivna kot zavestna, kajti nisem imela še nobene politične vzgoje. Hotela sem doseči to, da bo moja igra izraz notranjega doživljanja. Razni dramaturgi so pisali za naše gledališče nova dela. Ker je to gledališče predstavljalo preobrat takratne gledališke umetnosti, so ljudje kar navalili na prireditve. Tako smo imeli celo do 300.000 gledalcev. Te spremembe v gledališki umetnosti pa niso bile nekaterim všeč. Obsodili so me, da sem komunistka, kljub temu, da sem šele 1945. leta prišla v stik z naprednimi izobraženci.

Čankajšekova vlada me je hotela kupiti s tem, da me je imenovala za predsednika sindikata, ki je štel več kot 1000 umetnikov. Ponosna sem na to, da sem se temu uprla in nisem hotela sprejeti te naloge. Takrat so me seveda obtožili in hoteli oblatiti mojo preteklost ter mi celo grozili z nasiljem. Prijatelji so me zapustili. Toda kljub vsemu me niso ukrotili. V tej borbi so mi pomagali napredni izobraženci, s katerimi sem bila že povezana». Iz njenega obraza je sevalo vse trpljenje in ponos; v njenih črnih očeh sem videla odločnost in pogum ter zmagoslavje nad dobljeno bitko.

«Maja 1946. leta je bil Sangaj osvobojen. Ljudska oblast mi je ponudila, naj organiziram ljudsko gledališče, in me vabila na manifestacije. Toda jaz sem se še vedno oklepala, larpurlartistične umetnosti in nisem razumela te velike naloge.»

Sedaj mi je pripovedovala o borbi s samo seboj in čutila sem, kako so bila zadnja štiri leta odločilna za Yuen in za vse Kitajce. «1949. leta me je kitajsko ljudstvo izvolilo v ljudsko skupščino. Prijatelji so se mi smejali, kaj bom tam počela, ali bom tam kazala svojo umetnost. Toda v stikih z ljudmi v skupščini, ki so bili po večini preprosti ljudje svojega naroda, sem šele dobila pravo zavest in spoznala sem v povezavi z ljudstvom vso vsebino prave, resnične, ljudske umetnosti. Kako zelo so se ti po naravi inteligentni in globoki ljudje razlikovali od mojih intelektualnih tovarišev! Da, to je bila resnično nova Kitajska zame in za nas vse. Za vsako ceno sem se hotela osvoboditi svojih predsodkov ter sem se vključila v zvezo napredne mladine, ki je bila zame velika šola.

Yuen Hsueh Fen je na kongresu miru očarala vse navzoče.

Z vsemi silami sem začela pomagati pri reformi gledališča in gledališče je res postalo zame in za vse ostale pravo vzgajališče in dom kulture. Dosti je bilo dela, toda danes občutimo Kitajci kot se nikoli, da nam je tako zelo potreben mir, ker bomo edino v miru lahko gradili našo boljšo bodočnost».

NASVETI STARŠEM

Z igro vzgajamo otroke v koristne člane družbe

V svojem kraljestvu.

Zakaj je važno zanimati se za otroške igre?

Ker je igranje za otroka enako važno kot za odraslega aktivnost in delo in ker se v igri sami dopolnjuje večji del vzgoje otroka, njegov prehod k delu, k družabnemu življenju.

Je li treba otroka odvrniti od igre čim prej?

Ne. Bila bi velika napaka odvrniti otroka od igre pred časom. Usmerjanje k delu mora biti postopno, ne z odstranitvijo, temveč z organiziranjem igre na način, da se mu da oblikovalno in vzgojno vrednost. Za otroka ni protislovja med igranjem in delom: dobra igra je podobna dobremu delu.

Katere so «dobre igre»?

Tiste, ki vsebujejo ročni in umski napor, zahtevajo od otroka aktivno udeležbo, inciativnost, razvoj njegove domišljije in njegovih sposobnosti.

Koristna je tista igra, ki daje otroku zadoščenje, ker mu daje možnost, da se čuti odgovornega, da ustvarja nekaj lepega in koristnega, da premaga kakšno težavo.

Kakšna razlika je med igro in delom?

Delo je aktivna udeležba človeka pri družabnem proizvajanju, pri ustvarjanju materialnih, kulturnih in na splošno družabnih vrednot.

Igra nima tega družabnega cilja, toda vzgaja (če je zdrava igra) k fizičnemu in duševnemu naporu, ki sta potrebna pri vsakem delu.

Starši se morajo neprestano vmešavati v otroške igre?

Ne. Oče in mati ter na splošno odrasli se ne smejo udeleževati otroških iger na način, da bi preprečevali njihov napor za uspeh.

Lahko pomagajo izrezati podobo ali sestaviti kakšen predmet, potrebno pa je, da se otrok sam nauči izvrševati ta mala ustvarjalna dela. Tudi če je otrokov uspeh, kot se pogostoma dogaja, nepopoln ali slab, ga je treba pustiti delati brez pretiranih nasvetov ali pomoči. V nasprotnem primeru bo otrok opustil vsak napor in se bo prepričal, da samo odraslim uspeva napraviti nekaj lepega in koristnega, kar pa bi imelo negativen učinek.

Je li dobro, da imajo otroci mnogo igrač?

Ne. Nima nobenega smisla, da otroci zbirajo kolekcijo igrač. Dobro je, da jih imajo le toliko, da pospešujejo njihovo sposobnost umovanja in njihov duhovni in fizični razvoj. Ce imajo otroci preveliko število igrač, se jih naveličajo in nimajo zanimanja za nebeno več; brez skrbi jih razbijajo in neprestano zahtevajo druge.

So li vse igrače enako koristne?

Lepe in pripravljene igrače kot so lutke, ladjice, avtomobilčki, živalice iz blaga ali druge snovi, služijo za usmerjanje otroške domišljije v gotovo okolje, k spaznavanju živali, strojev, itd. Vsak od teh predmetov mora služiti otroku za ustvarjanje gotovih situacij, gotovega dela: avtomobilček služi za prevažanje, lutka mora navajati pučko, da misli na možnost njenemu podobnega življenja (lutko je treba oblačiti slačiti, uspavati, dati ji jesti, nositi jo na sprehod, v šolo, na obisk, itd.). Pri igrački, ki predstavlja žival, mora otrok znati ustvarjati okolje, ki je primerno za tisto žival.

ZAHTEVAMO ZDRAVSTVENIH UKREPOV V TOVARNAH

Revmatizem - pogosta bolezen naših delavk

Zaradi težkih gospodarskih razmer, v katerih se nahaja TO, je večina delavskega razreda podvržena velikemu izkoriščanju s strani delodajalcev, ki hočejo na eni strani maksimalno izkoristiti delovno moč, dočim pa delavcem ne priznavajo pravic, ki jim pripadajo na podlagi delovnih pogodb in splošnih predpisov in uredb.

Nedvomno pa je položaj delavk še toliko slabši, ker delodajalci ne le dajejo ženi nižjo mezdo, marveč je zaposlujejo v kategorijah druge vrste ter v zdravju škodljivih prostorih. Prav zaradi nizke življenjske ravni delavk, pomanjkanja hrane in obleke, slabih pogojev, v katerih je zaposlenih večina žena, so delavke podvržene raznim boleznim in zlasti revmatizmu, ki se po navadi vleče skozi vse življenje.

Vsakdanja praksa je pokazala, da so revmatična in podobna obolenja razširjena zlasti med delavkami, ki so zaposlene v živilski industriji: v tovarni Stock, Dreher, Trča ški tvornici testenin, sodavice, v javnih pralnicah in drugod. Delavci in delavke, ki delajo v takih vlažnih in grdih prostorih brez sonca in zraka, so izpostavljeni neprestanemu fizičnemu naporu, ker morajo prenašati poleg težkega dela še bolečine in druge neprijetnosti, ki so v zvezi s to boleznijo. Kot posledica nastopi še zmanjšanje organske odpornosti delavcev in tako nekoč zdravi ljudje, polni življenja začnejo počasi hirati in postanejo skoraj nesposobni za delo. Saj se ni čuditi, ko pa so nekatere delavke zaposlene do dvajset, trideset in tudi več let v mokroti in imajo roke pri delu skoraj vedno v vodi ali pa morajo hoditi iz velike vročine v prostore, kjer znaša temperatura tudi 4 stopinje pod ničlo. Često pa se celo dogaja, da jih na starost vržejo gospodarji vse izgarane in fizično popolnoma izčrpane na cesto ter jim le redko priznajo invalidnino.

Prav zaradi tega, ker nastopajo revmatična obolenja med delavci nekaterih kategorij kot težka, ponekod vsesplošna socialna bolezen z vsemi svojimi kvarnimi posledicami, bi morale tukajšnje oblasti zdravstveno zaščititi to vrsto delavk in zahtevati od delodajalcev, da ukrenejo vse potrebno za izboljšanje njihovih gospodarskih in socialnih pogojev. Razen periodičnih zdravstvenih pregledov, bi morale oblasti poskrbeti, da se uvede v tovarnah točna kontrola nad zdravstvenim stanjem delavk ter posvečati veliko pažnjo kontroli zob in grla. S tem bi se marsikatera bolezen dala pravočasno omejiti ali pa sploh preprečiti in bi znatno padel tudi odstotek bolnih.

Delavke v živilski industriji se v okviru Enotnih sindikatov bore za izboljšanje svojih mednih in delovnih pogojev in zahtevajo, naj delodajalci znižajo njihov delovni urnik, urede prsotore, v katerih so zaposlene po vseh higienskih in zdravstvenih predpisih, naj izboljšajo hrano v menzah, ki ne ustreza po svoji kvaliteti višini kalorij, ki so težkemu delavcu nujno potrebne pri delu, ter naj pozimi poskrbe za ogrevanje tovarn. Kot eno izmed glavnih zahtev pa je postavila ženska komisija pri ES vprašanje izenačenja prejemkov žena s prejemki ostalih delavcev iste kategorije.

Na delavkah te kategorije pa je, da se tesno oklenejo svoje strokovne organizacije, ki bo povsod branila njihove upravičene zahteve.

TURK IVANKA
članica ženske komisije p. ES

Sedanja občinska uprava v Trstu še danes dopušča zdravju nevarno delo brez zaščite.

Naše zdravje

Pomladanska utrujenost

Mnogo ljudi občuti posebno na pomlad trudnost, zaspanost in pomanjkanje teka. Običajno skupnost teh znakov pripisujemo enostavno..., pomladi. V resnici pa popolnoma zdrav človek navadno ne občuti teh sezonskih motenj. Največkrat se pokažejo navedeni znaki na šibkih ženah in slabokrvnih mladenkah, slabotnih otrokih ali na osebah, ki so prekomerno obložene s telesnim ali duševnim delom, na rekonvalescentih ali sploh na osebah, ki iz enega ali drugega razloga nimajo normalne telesne odporne sile.

Influenca ali druge bronhialne bolezni, ki smo jih preboleli pozimi, često puste svoje sledove v obliki zmanjšane odporne moči, ki pride na dan v prvih toplih pomladanskih dneh.

Če se zaradi prehoda v drugo letno dobo pojavijo znaki utrujenosti, zaspanosti, slabega teka itd., je vsekakor potrebna okrepitvena kura s primernimi preparati, kot so kalcij z vitaminom C, jetrni ekstrakt, glicerofosfati, pač po potrebi in držeč se zdravnikovih predpisov. Poleg zdravil je treba poskrbeti tudi za splošne zdravstvene ukrepe: močna hrana z mnogo zelenjave in sadja, kakšen naraven zrezek, jajca in dr. Treba pa je skrbeti tudi za redne sprehode po svežem zraku, pri čemer pa se ni treba preveč izpostavljati soncu.

Kajpak ni treba pripisovati tej pomladanski slabosti prevelike važnosti, toda prav tako je ni treba podcenjevati; kajti lahko je tudi znak premajhne telesne odpornosti iz kdove kakšnih vzrokov.

Žena v prosvetnem delu

Že po naravi je dana ženi — materi vzgojna naloga. Prava, dobra mati je prva in najboljša vzgojiteljica svojih otrok. Ona nesebično išče sredstva in načine, kako privesti svojega otroka k boljšemu življenju. Kako to stori, je seveda odvisno predvsem od njene sposobnosti in inteligence.

Najpreprostejša, a osnovna pomoč žene pri prosvetnem delu je predvsem ta, da vzgoji svoje otroke tako, da bodo iskali pouk in tudi zabavo najprej v prosvetnih domovih. Tam so knjižnice z dobrimi, vzgojnimi knjigami v zameno za «giornaline», ki zelo kvarno vplivajo na duševni razvoj otrok; tam so dramske skupine, kjer se otrok poleg prijetne zabave igraje priuči lepi izgovorjavi svojega materinega jezika, pevski zbori, šport in še marsikaj, kar pomaga otroku, ko dorašča in išče pravo pot ter jo tudi najde. Zato je zenamati že s tem, da pošilja otroka na vaje za igro ali petje v prosvetno društvo, mnogo pripomogla k dvigu prosvetnega delovanja svoje vasi ali mesta.

Poleg tega se žene tudi aktivno udejstvujejo na kulturnem polju: pojo v zborih, igrajo v dramskih skupinah, kar pa je zelo važno pri nastopih pa so lepi kostumi in razne opreme odra, brez katere bi še tako lepo pripravljena prireditev ne imela niti delnega uspeha. Ženske roke so tiste, ki so pripravile okusne obleke za vse prireditve, ki so najbolj uspele.

Preglejmo praktično uspehe dela: Občine — dramske prireditve v krasnih kostumih — delo naših požrtvovalnih žen; pri Sv. Ivanu, v Kriižu, v Padričah so žene na ravnost umetniško izdelale kostume živalic, ki niso baš lahko delo; na Proseku in v Križu so opremile otroke za balet s takim okusom, da si lahko samo strmel; v Dolini, Ricmanjih, Podlonjerju, Lonjerju in po vseh naših društvih, ki se udejstvujejo v prosveti ter s tem pospešujejo kulturni dvig, je žena tista, ki kakor pri domačem ognjišču, tudi tam podpira tri vogle. Povečini pa so naše žene preskromne in se niti same ne zavedajo, v kolikšni meri je potrebna njih pomoč pri prosvetnem delu.

Žene naj se zavedajo, da s svojim drobnim delom v naših prosvetnih društvih in pri organizacijah največ pripomo rejo k razvoju napredne ljudske prosvete ter s tem k dvigu slovenske kulture, ki stremi k miru in bratstvu med narodi.

Z. K.

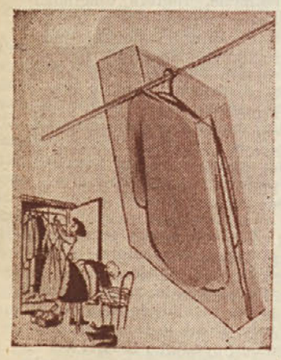

Spravimo zimsko obleko, ki smo jo prej dobro očistile ter jo zavarujmo pred molji

Žena s temnim robcem
(Lesorez: Tadeusz Kulisiewicz)

GOSPODINJA in DOM

GRAH

1½ kg graha, žlico petršilja, 1 zeleno čebulo, koromačevo zelenje, poper, sol.

Kosček sesekane čebule zarumeni na vročem maslu. V to stresi zluščen grah in žlico sesekljanega petršilja, 1 zeleno čebulo, koromačavega zelenja, popra in soli. Praži 20 minut na zmernem ognju. Zalij s par žlicami vode ali z gorko juho. Kuhaj grah toliko časa, da postane mehak. Večkrat ga premešaj.

GOVEJI JEZIK V OMAKI

Skuhaj svež goveji jezik na vodi, kateri prideni lavorjev list, limonov olupek, popra in soli. Kuhanemu snemi kožo: napravi rjavo prežganje in ga zalij z juho, v kateri se je kuhal jezik. Prideni nekoliko kaper in limonovega soka. Jezik zreži na tanke kose in ga polij s to omako.

ČESNJE

Bliža se čas češenj. Pripravimo si nekoliko sadja za zimo! Zrele češnje dobro opero mo in jim odločimo pecelj. Ko so češnje suhe, napolnimo z njimi tri četrt kozarca. Na tako pripravljene češnje nasujemo sladkorja ter jih postavimo na sonce. Češnje večkrat previdno pretresemo. Po nekaj dneh začenja vrenje, vendar jih pustimo najmanj 1 mesec na soncu. Tako pripravljenim češnjam lahko pridamo tudi nekaj špirita ali žganja.

Češnje pa lahko namočimo tudi v žganju. Najboljše so hrustavke, ki jim odrežemo polovico peclja in jih dobro oprane in osušene zalijemo z žganjem. Tudi te postavimo za kak mesec na sonce.

Drobni nasveti

Sadne madeže najbolje očistimo takoj z vrelo vodo; če pa madeži le nočejo izginiti, jih namočimo za nekaj ur v kislo mleko. Sadni madeži na prtih in prtičih izginejo, če jih že oprane namočimo v prekuhanem in skozi krpo precejenem lesnem pepelu pomešanem z vodo. Po 12 urah perilo dobro izperemo in posušimo.

* * *

Vinske madeže očistimo najbolje, če madeže posujemo z veliko količino prahu lesnega premoga; tako posute pustimo nekoliko ur nato pa blago izperemo najprej v mlačni nato v mrzli vodi.

* * *

Madeže črnila očistimo s platna, če ga operemo z mlačno slano vodo, nato pa z milom; končno izperemo v mrzli vodi.

* * *

Jajčne madeže ne peremo nikdar v topli temveč vedno le v mrzli vodi.

Vestnik ZDŽ

Bolni za jetiko pri Sv. Magdaleni so se obrnili na DZŽ, naj prične z zbiranjem daril za srečolov, ki ga nameravajo prirediti in katerega čisti dobiček bo šel v zadružni fond za prvo pomoč tem bolnikom. Žene so takoj pričele s to človekoljubno pobudo in vabijo vse demokrate, naj v ta namen prispevajo po svojih močeh.

* * *

ZDŽ za Trst organizira od 21.-26. maja teden demokratičnega ženskega tiska. V načrtu je konferenca glede važnosti tiska in razstava knjige pod geslom: «Žena in ženski demokratični tisk».

* * *

30. aprila se je sestal v Lake Sucess oddelek za preučevanje ženskih vprašanj pri gospodarski komisiji OZN. Na dnevnem redu so bila sledeča vprašanja: politične in državljanske pravice poročenih žena, za enako delo enako plačilo, program glede tehnične pomoči ženam, pravica do izobrazbe. ZDŽ iz Trst a je predlagala naj se na tej konferenci obravnava tudi vprašanje miru, brez katerega je nemogoče zahtevati katere koli druge pravice.

ZANIMIVOSTI

Od trske do elektrike

Stara pripovedka pravi, da je orjak Prometej ukradel nesmrtni sončni plamen ter ga je prinesel ljudem na zemljo. Tako smo dobili zemljani prvi ogenj.

Indijci, Egipčani in Judje so uporabljali oljčno in semensko olje kot razsvetljavo. V olje so namakali bombažne stenje, kar je dalo neprimerno svetlejšo luč ter niso več uporabljali lesnih trsk kot svetlike. To so bile prve svetilke na olje, ki so pri nas znane kot leščerbe in ki so se ohranile zlasti na našem podeželju skoraj do danes. Leščerba je bila namreč v naših krajih in zlasti na Krasu, kjer je veliko burje primerna razsvetljava, ker je vsaka druga svetilka, tudi kasneje petrolejka takoj ugasnila, čim je zapihala burja, medtem ko je leščerba kljubovala tudi burji.

V dvanajstem stoletju so iz voska čebel izdelovali sveče.

V 1739. letu smo dobili z distilacijo premoga plinsko razsvetljavo. Plinska razsvetljava na karbid pa je bila odkrita šele 1836. leta. Iznajdba elektrike in električne žarnice, ki jo je iznašel slavonski Srb Nikola Tesla, pa je vrgla v kot vse svetilke na olje in stearinske sveče. Ni več daleč čas in ga tudi ameriški imperialisti ne bodo mogli zaustaviti, ko bo nadomestila električno razsvetljavo atomska energija, ki bo prinesla pravo revolucijo tudi na tem polju napredka.

Sončni majski dnevi so dali tudi oblekam pomladanski videz

Prinašamo vam nekaj pomladanskih modelov oblek iz lahke volne. Vsaki ženi bo prav gotovo izpopolnila kratka jopica njeno garderobo. Izbrale smo nekaj primernih modelov, ki jih lahko tudi prenaredimo iz starih oblek. Malo okusa in dobre volje pa bo naša garderoba prav čedna. Letošnja pomladanska moda pušča veliko izbiro glede barv. Prevladuje pa siva in rumena barva. Lepe so tudi pastelne barve, ki dajejo ženi nek intimen poudarek. Zelo okusno se poda torbica in čevlji iz črne irhovine.

12. maja 1951. Priloga «DELA» štev. 9.

PRED PRAZNIKOM OTROK

Dragi mladi prijatelji!

V kolikor mi je znano, ste se z velikim zanimanjem in veseljem pripravljali na Prvi maj. V mnogih krajih, zlasti v mestu in v bližnji okolici ste tudi zelo dobro naštudirali telovadne vaje. Žal je slabo vreme, zelo oviralo krasen potek prvomajskih proslav. Toda kljub dežju in mrzlemu vetru vas je mnogo nastopilo na telovadnem nastopu na velikem občinskem stadionu pri Sv. Soboti.

Pred nekaj dnevi sem izvedel, da je v načrtu drugi telovadni nastop in sicer prvo nedeljo v juniju, t. j. ob priliki proslave mednarodnega dneva otrok. Tako je upati, da bo izpolnjena želja vsem, ki niso mogli zaradi slabega vremena nastopiti Prvega maja na stadionu. Nedvomno bo tudi tu prireditev lepa in to tembolj, ker bo bolj toplo nego je bilo prvega maja. Zato je prav, da se še nadalje vadite ter se še bolj pripravite za bodoči nastop.

Pa še neko presenečenje nas čaka in to še ta mesec. V nedeljo 13. t. m. bo v Trstu v Avditoriju osrednji praznik otrok. Na sporedu je prireditev, pri kateri bodo sodelovali izključno le otroci. Iz programa je razvidno, da bo kot govornik nastopil 5letni dečko iz Podlonjerja. Nadalje bodo na prireditvi nastopili mladi Križani s svojim dobro ubranim pevskim zborom, kvartetom in harmonikarji. Baletni skupini najmlajših iz Križa ter Proseka - Kontovela bosta zaplesali nekaj slovenskih in ruskih narodnih plesov, pionirska družina iz Sv. Jakoba pa bo nastopila z zborno recitacijo. Razveseljivo pa je zlasti dejstvo, da bodo v Avditoriju pokazali, kaj znajo naši dobri prijatelji iz Padriča-Gropade, ki bodo uprizorili Maršakovo otroško igro «Mucin dom».

Kot vidite je pred nami lepa in pestra prireditev. Zato vas vabim, da se je udeležite polnoštevilno.

Torej nasvidenje v Avditoriju!

STRIC VANEK

UGANKA

Konj, zajec, pes, lisica in petelin so napravili med seboj stavo, kdo izmed njih bo najhitreje preletel trideset metrov dolgo pot. Lisica je štela: ena, dve, tri in — vrršš — zdirjali so vsi kakor strele. Kaj mislite, kdo je priletel prvi na cilj?

Rešitev ugank v prihodnji številki.

Mladi bralci, pozor!

V prihodnji številki «Mladega rodu» boste med drugim čitali tudi prekrasne ilustrirane

«Bajke in povesti o Gorjancih»

ki jih je spisal

Janez Trdina

PAVLIHA

Pavliha ti si učenjak,
nihče tebi ni enak,
vse uganke znaš rešiti,
poslušalce vse razveseliti.

Ti nam zbijaš šale vedno,
Tudi kadar ni potrebno;
kdor jih sliši prasne v smeh
in to v prav prisrčen smeh.

Pa vemo, da nisi ti bedak,
ki mu norec biti mora vsak;
ti si vendar učenjak,
nihče tebi ni enak!

spesnila Gruden Marija Luiza
iz Sv. Ivana

Slon in ribica

Na obali širnega morja stoji orjaški slon ter se ozira po vodni gladini. Pri tem opazi ribico, ki zvedavo kuka iz vode.

«Aha», reče ošabno slon, «živalica mala, ti gotovo zdaj občuduješ mojo velikost in širino!»

«Res si korenjak», mu pritrdi ribica.

«Pa ko bi ti šele videla moje prostrano kraljestvo», nadaljuje velikan. «Glej te šume, ki jim ni konca ne kraja, povsod sem jaz gospodar! Pojdi ribica, malo z menoj, da ti vsaj nekoliko razkažem svoje bogastvo!»

«Kako naj grem s teboj, ko pa nimam nog», se pomuza ribica.

«Joj, joj, torej tudi par korakov ne moreš napraviti po suhem», jo zasmehuje orjak. «Revica mala, kako se mi smiliš!»

«Nisem revica», odvrne živahno ribica, «pač pa sem kraljica širnega morja. In to moje kraljestvo je najbrž mnogo večje od tvojega. Če te zanima, stopi z menoj tja do one najbližje ladje, ki jo vidiš le par streljajev od obale!»

«Kako naj grem», se začudi slon, «saj vendar nisem riba in ne znam plavati».

«Joj, joj, tak hrust in vendar niti par korakov ne moreš napraviti po morju! — Revček, kako se mi smiliš», se mu poroga ribica, zamahne z repkom in veselo švigne v svoje brezkončno kraljestvo.

OTROŠKA IGRA

«Šepava lisica»

V kotu igrišča narišete «duplo», t. j. prostor, v katerem prebiva «šepava lisica». Ostali igralci ne smejo stopiti v «duplo», temveč dražijo lisico od zunaj. Lisica mora vselej predno zapusti «duplo» zakričati: «Lisica gre na lov!» Zunaj «duple» pa ne sme nikoli počivati. Če poskuša to storiti jo igralci naženejo. Ko pa kakega izmed igralcev ujame, mora takoj zaklicati njegovo ime, ta igralec pa mora takoj v «duplo» z lisico, kajti drugače ga ostali igralci nabijejo. (Igralci morajo paziti, da lisice ali ulovljenega igralca ne bijejo po glavi!) Če pa lisica ne pride predolgo iz «dupla» je pokličejo igralci ven in sicer tako-le: «Lisica na lov! — Ena, dve, tri....» Če v takem primeru ne uboga, smejo iti igralci v «duplo» in jo nagnati na lov. Ujeti igralci pomagajo lisici na lovu. Kmalu bi bil pozabil povedati, da mora lisica izven «dupla» hoditi le po eni nogi, t. j. skakaje. Cim položi na tla obe nogi, jo smejo igralci nabiti in spoditi v «duplo». Zadnji, neujet igralec postane «šepava lisica».

Ptiči-pevci

II. — Kdo izmed vas še ne pozna domačega in tako priljubljenega kosa? Kdo izmed vas ga ne posluša z veseljem zlasti v spomladanskih dneh?

Kos je srednje velike postave. Samec je ves črn, le kljun in kolobarček okoli oči je rumene barve. Samica pa je rjavkaste barve. Navadno stika kos po grmovju, kjer med starim listjem išče črve in gliste. Pa tudi v mestnih parkih rad prebiva. Jeseni, ko se črvi in gliste zarinejo globoko pod zemljo pa poišče druge hrane, predvsem različne jagode in druge sočne plodove.

Gnezdo si kos postavi navadno v grm blizu tal, včasih pa celo na tla. Ko samica vali mladiče, ji samec na ves glas pije v bližini gnezda. Mnogo mladičev uničijo mačke in druge živali — in na žalost tudi hudobni ljudje.

Kos

NARODNI PREGOVORI

Kdor materin jezik zaničuje,
tudi matere ne spoštuje.

Kdor matere ne uboga,
tega tepe nadloga!

Najhujša staršem bolečina,
če mora sram jih biti sina!

Pridnost čebele

Gotovo ste že slišali, da so zlasti starejši ljudje rekli kakemu delavnemu človeku, da je «priden kot čebela». Ali veste zakaj imamo navado tako reči? Zato, ker čebela je zelo, zelo pridna in marljiva živalica, morda najbolj izmed vseh živali. Pomislite koliko cvetov obleti, da nabere medu zase in za svoje tovariše, ki v panju opravljajo druga dela. Pomisliti pa moramo, da tudi mi ljudje použijemo dokaj medu, ki so ga marljive čebelice nabrale po cvetju na polju in v gozdu.

Gotovo vas bo zanimalo izvedeti približno koliko medu nabere čebelica na vsakem izletu? — Ker vem, da že komaj čakate na točen odgovor, vam koj povem. Na vsakem izletu nabere čebelica komaj 6 stotink grama medu. Vedeti pa moramo, da je povprečno polovica nabranega medu sestavljena iz vode in zato izhlapi v statju. Potemtakem lahko rečemo, da mora čebelica napraviti najmanj 25 tisoč izletov, predno nabere 1 kg čistega medu. Jasno je, da moramo tu všteti tudi številne izlete, na katerih čebelica ne najde zaželenega medu in se žalostna povrne brez njega v panj. To se dogaja zlasti v deževnem vremenu.

Zato pa po vsej pravici prištevamo čebelico med najmarljivejše živalice na svetu. In prav zato smemo reči res pridnemu človeku, da je «priden kot čebelica».

Dragotin Kette — Jurček - zidar

Jurček ima kola,
toda brez koles,
črnega volička,
toda brez ušes.

Kdo pa je voliček
črni brez ušes?
Jurček sam . . . Poglejte,

kak je čez in čez!
Blaten ves po hrbtu
prav do ramice,
ker nikdar ne uboga
svoje mamice.
Po največjih lužah
cepeta vam bos,
blata si nalaga,
kamenja na voz.
Za ograjo zida
belo znamenje,
v levi roki blato,
v desni kamenje.
To vam je visoko
že nad tri pedi,
kar primaha z repom
pudelj iz vasi.

Z malim repom maha
psiček sem in tje,
z malim repkom revež
znamenje podre.
Hej, to vpije Jurček:
«Proč, ti pudelj, proč!»
Pobeži vam pudelj
glasno lajajoč:
«Hov, hov, hov! Ne zidaj
hov, hov, hov, nikar!
Saj si ti le Jurček,
a nikar zidar!»

IVANČEK PRI OPICAH

(Po češki pripovedki Olge Ptáčkove - priredila Zora Košutova)

(NADALJEVANJE IZ PREJSNJE STEVILKE IN KONEC)

Ko je Ivanček izginil od doma in ker ni bilo za njim nikakega sledu, so bili njegovi starši v zelo velikih skrbeh. Povsod so ga iskali, toda zaman. Mamica je spraševala vse sosede in vse prijatelje, če so ga kje videli. Toda nihče ni vedel nič o njem. Zato je skoraj obupala od žalosti. (1. slika).

Ker so ga ves dan zaman iskali, je šel očka na uredništvo časopisa in prosil, da napišejo v časopis, da se je izgubil tak in tak deček, da je očku in mamici zelo hudo in če ga kdo najde, naj ga privede domov. Se naslov jim je dal in šel domov ves potrt in zbegan.

Drugi dan je izšla vest v časopisu, ki je prišel tudi do Afrike. Stari opičjak je po kosilu glasno čital časopis in prečital tudi to. (2. slika).

Ko je Ivanček slišal, da je mamici in očku silno hudo, je postal žalosten in se ni mogel več igrati z Rikkijem. Sedel je v senco drevesa ter mislil na dom, na mamico in na očka. Razmišljal je tudi, kako bi se povrnil domov.

Ko je mali Rikki videl, da je Ivanček žalosten, ga je hotel razveseliti. Začel mu je znašati razne igrače, a vse ni nič pomagalo. Ivanček je povedal, da mu je dolg čas po mamici ter da bi šel rad domov. Opicam je bilo silno žal, a vseeno mu niso branile oditi. Stara opica mu je prinesla preprogo in solze je imela v očeh, ko mu je govorila:

«Vedela sem, da se ti bo stožilo po mamici. Mamice ne more nihče na svetu nadomestiti. In še to je resnica: povsod je lepo, a doma je najlepše.»

Prav prisrčno so se poslovili. Mali Rikki mu je dal v spomin svojo čepico.

«Zato, da ne boš pozabil name», je rekel.

Nato je Ivanček sedel na svojo preprogo in odletel. Dolgo so mu vse tri opice mahale v pozdrav, dokler ni izginil za oblaki. (3. slika).

Ko je priletel do doma, je mamica ravno žalostno gledala skozi okno in mislila na Ivančka. Kako se je razveselila, ko ga je zagledala, si lahko sami predstavljate (4. slika).

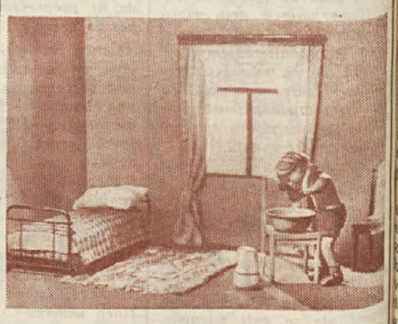

bi pripovedoval, če se mu ne bi od zaspanosti očesi kar sami zaprli.

Kako so se vsi, posebno pa še mamica začudili, ko se je Ivanček zjutraj predno je sedel k mizi, lepo umil — prav ves — tudi ušesa in vrat in se lepo počesal, si pa tudi lahko mislite. (5. slika).

PETLETNI NAČRT LJUDSKE REPUBLIKE BOLGARSKE USPEŠNO NAPREDUJE

Uvedli so prosto prodajo vseh predmetov široke potrošnje

V I. tromesečju 1951. je bil načrt izvršen z 99.60% - Do danes je bolgarska industrija trikrat večja od 1939 leta - Kolektivno in mehanizirano obdelovanje zemlje je zelo dvignilo poljedelsko proizvodnjo v Ljudski republiki Bolgarski

ska republika Bolgarska ueva v dan deležna nopehov na polju izgradnje socialistične države ue. Njen petletni gospo načrt vsestransko uspepreduje, za kar se ima iti junaškemu bolgarskeudstvu, ki z nepopisnim in pravim herojskim ustvarja novo domovi modrim vodstvom svomunistične partije. Po tega poleta in te ustvasti se je industrijska proja v deželi v primeri z 1939 za trikrat povečala. m jasno je, da se s po industrializacijo domo z elektrifikacijo dežele preureditvijo in moderni poljedeljstva in z uvedlektivnega pridelovanja, stano dviga državno bo, ki omogoča vedno veorast življenjske ravni delovnega ljudstva bole ljudske republike.

bomo na tem mestu opi podrobnosti velikega nega gospodarskega na Bolgarske, niti ne velikih bitev bodisi na industrij poljedeljsjem kakor tulturnem sektorju. Naš naje, da v skopih potezah žemo našim bralcem v em uspehe petletnega na prvem tromesečju tekoeta in da te, kjer je mo primerjamo z uspehi pr tromesečja preteklega

ova in podlaga vseh ostaidobitev je uspeh pri inalizaciji dežele. Celokundustrializacija dežele se leta 1939 potrojila. V pr omesečju tekočega leta bil načrt za industriali uresničen z 99,60 odst. V ri s prvim tromesečjem klega leta se je znatno poleg industrijske proje tudi rudninska proiza, predvsem premoga in Ta se je povečala v pri z lansko proizvodnjo za 25 dost. Tudi električna e je znatno povečala v su in sicer za 25,70 odst. aslugi povečanja proize železa, jekla, premoga ktrične sile je znatno porastla — in neprestano raste — vsa ostala industrijska proizvodnja, ki v veliki meri dviga vse ostalo državno gospodarstvo ter življenjsko raven vsega prebivalstva.

Na polju mehanizacije pri obdelovanju zemlje je Bolgarski nudila največjo pomoč bratska Sovjetska zveza, ki ji je dobavila veliko modernih poljedelskih strojev, predvsem traktorjev. V zadnjem letu se je število traktorjev povečalo za 13,70 odst., medtem ko se je obdelovanje zemlje s traktorji povečalo za celih 176 odst.

Vzporedno z dviganjem proizvodnje bodisi na industrijskem ali poljedelskem sektorju se dviga tudi promet. Tako je narastel železniški promet od leta 1948. za 80 odst. ter avtomobilski promet za 50,10 odst. V samem prvem letošnjem tromesečju je promet na splošno za 25,30 odst. večji od prometa v prvem tromesečju preteklega leta.

Popolnoma jasno je, da je spričo vsestranskega porasla proizvodnje v deželi porasla tudi možnost potrošnje ali z drugimi besedami, da se je dvignila življenjska raven delovnega ljudstva. V primeri s prvim tromesečjem preteklega leta ima bolgarski delavec danes možnost, da si nabavi 7 odst. več moke, 12.20 odst. riža, 1,90 odst. testenin, 6 odst. pivo, 2.7 odst. mesa, 1,6 odst. raznovrstnih konzerv, 44,80 odst. volnenih oblek itd.

V preteklem tromesečju je bolgarska trgovina stopila v novo etapo. Industrijski proizvodi so se pojavili na prostem trgu po enotnih cenah, kar je vsekakor velike važnosti. Ako bi dežela ne dobivala podpore bodisi moralne kakor tudi materialne od Sovjetske zveze, bi prav gotovo ne mogla napraviti tako velikega in odločilnega koraka. Proizvodnja predmetov široke potrošnje se je v deželi v primeru z letom 1939 na slošno potrojila. Zaradi tega je bila vsaka nadaljnja racionalizacija teh predmetov popvsem odveč, in zato je vlada uvedla popolnoma prosto prodajo po cenah, ki so dostopne vsakemu delavcu. Tako je že v prvem tromesečju tekočega leta narasla potrošnja raznih jestvin od 40 do 80 odst.; potrošnja mesa pa se je kar podvojila, dočim se je potrošnja masla celo za 6 krat povečala. Prav tako je narasla potrošnja oblek in obuvala. Potrošnja volnenih ali bombažnih oblek se je potrojila, medtem ko se je potrošnja obuvala podvojila.

Uvedba proste prodaje na trgu kakor tudi cen, ki so dostopne vsemu prebivalstvu je izpopolnila organizacijo magazinov v mestih in na podeželju ter jih v dovoljni meri založila z vsemi potrebščinami.

Nedvomno je uvedba proste prodaje in po cenah, ki so dostopne vsemu ljudstvu, sad miroljubne politike, ki jo vodi bolgarska vlada pod vodstvom svoje Komunistične partije v pravem, bratskem sodelovanju s Sovjetsko zvezo in drugimi deželami ljudske domokracije. Obenem je to dokaz resničnih uspehov velikega gospodarskega petletnega načrta, ki ima namen in ki bo do nedavna zaostalo ter od tujih kapitalistov izkoriščano deželo spremenil v deželo občega blagostanja in bogastva.

Brez modre politike ljudske vlade, brez resnega sodelovanja širokih ljudskih delovnih množic bi ne bilo mogoče doseči take uspehe na gospodarskem polju v deželi. Toda z druge strani lahko rečemo, da bi bili zaman vsi načrti brez vsake resne podlage. O tem smo se prepričali ob propasti titofašističnega takoimenovanega petletnega načrta v nesrečni Jugoslaviji, ki je deželo pahnil v še večjo bedo in pomanjkanje.

Bolgarsko ljudstvo je s pravim patriotizmom sprejelo na znanje odlok ministrskega sveta z dne 20. marca t. l., ki je uvedel prosto prodajo vseh predmetov široke potrošnje. Pozdravilo ga je tembolj veselo zato, ker se je zavedalo, da je ta sklep dejanski izraz socialistične pridobitve trde povojne borbe ter sad dimitrovskega petletnega načrta, ki je načrt miru in blagostanja.

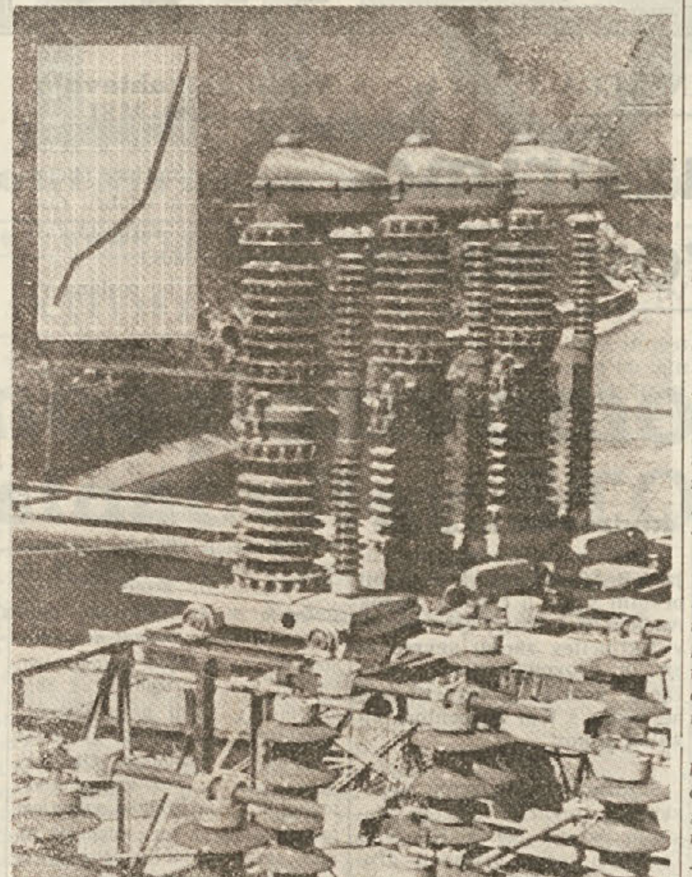

Elektrifikacija dežele je važen faktor pri izboljšanju gospodarstva. Predvojna Bolgarska skoroda ni poznala elektrike. Danes pa imamo tam že veliko število močnih central, ki proizvajajo obilo električne sile. Ob koncu petletnega načrta bo imela dežela skoraj petkrat toliko električne sile kot pa jo je imela leta 1948. Tedaj bo elektrificirano 90% dežele.

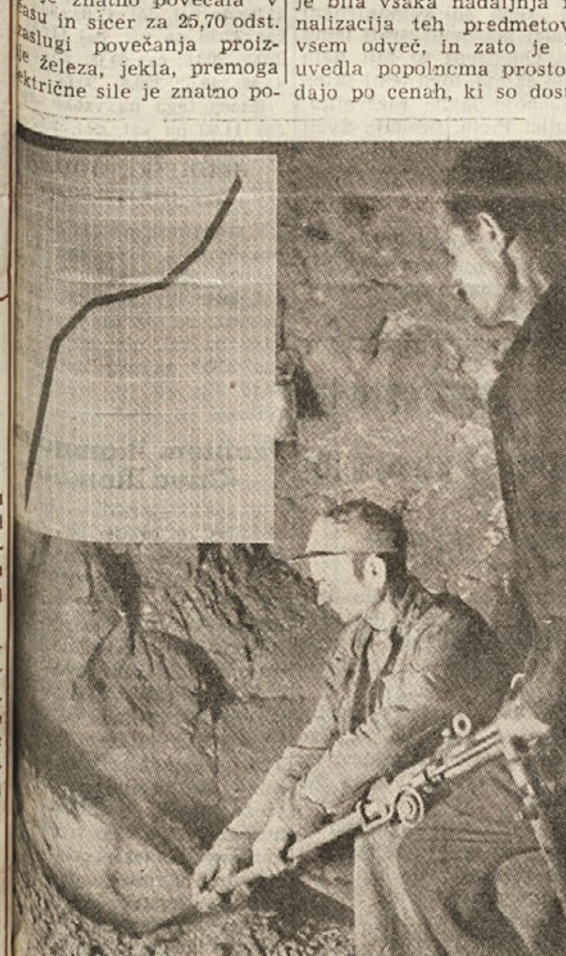

rski rudarji izvajajo uspešno svoj petletni načrt.. Pri tem mnogo koristijo moderni stroji, ki jih je LR Bolgariji poslala Sovjetska zveza.

INTERVENCIJA SVETOVALCA TOV. STANETA BIDOVCA V OBČINSKEM SVETU

SAMO POPOLNA NARODNA ENAKOPRAVNOST BO PRINESLA POMIRJENJE STRASTI NA STO

Sramotno zapostavljanje slovenske šole s strani tržaškega občinskega odbora - VU naj odpravi vse omejitve slovenske šole - Titovci špekulirajo le z narodnostnim čustvom Slovencev

Priobčujemo v izvlečku intervencijo ki jo je imel v petek naš svetovalec tov. Stane Bidovec v tržaškem občinskem svetu v zvezi s proračunom za 1951.

Če pogledamo proračun, padejo najprej v oči nezaslišana rezanja, ki jih je izvršila Vojaška uprava glede najvažnejših postavk ljudske vzgoje, katere je lani sprejel občinski svet. Od predvidenih izdatkov za italijanske osnovne šole je črtala nad 48 milijonov lir, za strokovne šole 7,500.000, za nižje srednje šole kar 21 milijonov ali 58,3 odstotka, za slovenske šole 2 milijona, za vrtce 9 mil., za rikreatorije 9 milijonov lir itd. Samo pod poglavjem «Ljudska izobrazba» je VU črtala za leto 1950. nad 110 milijonov lir ali 23 odst. predvidenih izdatkov. S takšnim samovoljnim zniževanjem od obč. sveta sprejetih proračunov VU dokazuje ne le, da ji ni mar skrbi, ki jo Tržačani posvečamo šolstvu, temveč, da prezira naša stremljenja po dosegi občinske avtonomije; sestavljanje proračuna kakor tudi vsakršna naša diskusija o njem postane na ta način popolnoma odveč.

Toda tudi občinski odbor je občutno znižal letošnje postavke glede šolstva, na pr.: za nad 22 milijonov lir so znižani krediti za opremo italijanskih osnovnih šol. V ta namen ostane le še 10 mil., s čemer je treba opremiti novo šolo v Kolonji ter vzdrževati opremo ostalih 350 razredov in drugih prostorov. Znižal pa je tudi od 36 na 20 milijonov lir kredite za nižjo srednjo šolo, ki šteje 7 šol s 124 razredi in 3000 učenci. Na učenca ital. nižje srednje šole odpade torej komaj 6670 lir letno, dočim na učenca italijanske osnovne šole odpade skoro 10.000 lir. Prav tako je obsodbe vredno, da je občina zaradi štednje vrgla na cesto na desetine pomožnega osebja in snažilk.

Pa poglejmo, kako skrbi obč. odbor za slovenske šole. Od zneska 282 milijonov lir za vse osnovne in srednje šole v tržaški občini je za slovenske šole določenih komaj 22 in pol milijona lir ali 7,9 odstotkov, čeprav predstavlja 3730 slovenskih učencev osnovnih in srednjih šol 12,6 odst. celotnega šolskega prebivalstva naše občine. Za enega učenca slovenskih šol bo občina letos izdala komaj 6000 lir. Še slabše je bilo to razmerje lani, ko je na slovenske osnovne šole odpadlo le 4,2 milijona lir ali 2,4 odstotka, dočim je bilo v slov. osnovnih šolah 2271 učencev, to je 12,9 odst. Tako je na vsakega učenca ital. osnovne šole odpadlo nekaj nad 10.000 lir, na onega slovenske pa le borih 1850 lir.

Še slabše je pri vrtcih. V proračunu sicer ni številk za primerjavo, toda dejstva govore dovolj zgovorno. Dočim se stanje italijanskih vrtcev polagoma boljša, pa ostaja stanje slovenskih isto, če ne še slabše (premestitev obč. vrtca iz Rojana na Greto). Še vedno imamo le dva obč. otroška vrtca, pri Sv. Ivanu z dvema in na Greti z enim oddelkom. Od preko 90 občinskih vrtnaric, od katerih nad dve tretjini stalnih, so le tri slovenske in še te le začasne. Kot je VU protizakonito odbila prošnjo za otvoritev slov. osnovne šole v Zg. Kolonji za 42 učencev, tako je tudi občina odrekla vrtec za 35 slov. otrok. Proti slov. osnovni šoli v Zg. Kolonji so se zarotili poleg gornjih dveh tudi titofašisti, ki so skušali odvračati Slovence od podpisovanja prošnje za otvoritev slov. osnovne šole, češ da bi to oslabilo slov. šolo v Rojanu. Pri svojih šovinističnih špekulacijah jim prav nič ni mar resničnih koristi ljudstva. Pa saj to tudi ni nič čudnega, ko pa je eden glavnih predstavnikov titofašistične «kulture» nakazal njihovo taktiko med Slovenci s sledečimi besedami: **«Mi bomo med Slovenci igrali izključno le na narodnostno čustvo».**

Tako torej vidimo, da v zaroti proti slovenski šoli sodelujejo vse protidemokratične sile od Vojaške uprave, ki predstavlja na STO interese glavnih dveh imperialističnih sil v svetu, preko italijanskih do slovenskih šovinistov s titofašisti na čelu.

Tudi pri dodeljevanju prostorov je zapostavljena slovenska šola. Zidajo se, čeprav v počasnem tempu, nova poslopja ter se derekvirirajo in obnavljajo stara. A slovenske šole ostajajo še vedno v starih poslopjih, ki ne odgovarjajo niti vzgojnim, ne zdravstvenim predpisom. Poleg poslopja v ul. Lazzaretto Vecchio, ki sploh ni bilo zidano za šolo, ni v katerem so nastanjene kar štiri slovenske srednje šole, so tudi številne druge šole in vrtci v popolnoma neprimernih prostorih, kjer manjka svetlobe in zraka, a oprema je stara in neuporabna. Prostori, ki jih odreja tržaška občina slovenski šoli, ter njihova oprema in vzdrževanje so najglasnejša obsodba sedanjega občinskega odbora in njihove diskriminacijske politike proti Slovencem.

Občinski odbor je ostal gluh za vse številne intervencije naše skupine in raznih delegacij, naj zboljšajo obupne razmere v slov. šolah in vrtcih ter naj dajo na razpolago primernejše prostore. S tem izvaja občinska uprava zavestno raznarodovalno akcijo proti Slovencem. Nekateri italijanski vrtci sprejemajo otroke že z 2½ letoma starosti, dočim velja za slovenski vrtec v istem okolišu predpisana starost 3 let, tako da bi zvabili tudi slovenske otroke v italijanski vrtec. To je tem lažje tam, kjer ni slovenske šole ali vrtca v okolišu, ter so slovenski starši prisiljeni pošiljati otroka v italijansko šolo ali vrtec, ali pa ga dnevno dvakrat voditi pol ure daleč. To izrabljajo tudi italijanski didaktični ravnatelji, da pošiljajo slovenskim staršem pozive, naj vpišejo slovenske otroke v ital. šolo, kot se je to zgodilo jeseni v Zg. Kolonji, kjer so zaman čakali na otvoritev slovenske šole in vrtca.

Vojaška uprava je pokazala mnogo premalo zanimanja za zidavo novih šol v mestu in na deželi; izvedla ni niti minimalnih načrtov z najnujnejšimi šolskimi poslopji, kateri so bili soglasno odobreni v našem občinskem svetu. Zato je dolžnost obč. sveta in posebno še obč. odbora, da se zavzame za hitrejšo izvedbo teh načrtov. Poleg najpotrebnejših šolskih zgradb v Rocolu, pri Sv. Ivanu in drugod, ki jih je naša skupina predlagala in ki so bili deloma že sprejeti v načrt, je treba nujno zgraditi tudi poslopja za srednje šole in sicer za ital. tehnični institut «Leonardo da Vinci» in industrijsko šolo «Bergamas», prav tako pa dostojno zgradbo za slovenske srednje šole namesto dosedanjega poslopja v ul. Lazzaretto Vecchio.

Če hočemo, da pride na našem Ozemlju do pomirjenja strasti in da poneha narodnostna mržnja, ki je v edinem interesu netilcev vojne, morajo Slovenci dobiti popolno narodno enakopravnost na vseh področjih, a predvsem še na šolskem in kulturnem.

Predvsem je potrebno, da za obe šoli, slovensko in italijansko, velja ista zakonodaja, ki naj jamči obema nemoten razvoj. Zato je potrebno najprej, da VU prekliče vse svoje ukaze in odredbe, ki v čemer koli omejujejo enakopravnost in razvoj slovenske šole. Nadalje je neobhodno potrebna uvedba organičnega načrta za slovenske šole in zagotovitev stalnosti njenega učnega osebja. Le tako se bodo naši šolniki mogli popolnoma posvetiti šoli, ko ne bodo več izpostavljeni samovolji tajne okupacijske policije, niti špekulacijam in izsiljevanjem slovenskih in italijanskih šovinistov. Le z uvedbo teh načel in njihovim vestnim in nepristranskim izvajanjem, zlasti še z otvoritvijo vseh potrebnih šol, bomo šele mogli reči, da je na šolskem področju izvedena narodna enakopravnost.

TRGOVINA S KRSTAMI

JAROSLAV HAŠEK

Gospod Lipnik je imel vseskozi v življenju neprestano smolo. Vsi načrti so se mu podrli ali podleteli. Že tedaj, ko so ga nesli h krstu, bi bil splašen bik skoroda na roge nabodel ženo, ki ga je povitega nesla v cerkev. Ko je dobil prve hlačke in je vsakdo lahko že iz daljave spoznal, da ima opraviti z možem, se je z njimi že prvi dan obesil na žebelj čez potok vodečega mosta. Nekoč je padel s podstrešja na najlepšega gosjaka svoje matere in ga seveda ubil. Pri padcu se mu ni bilo nič zgodilo. Zdelo se mu je celo prijetno, kot da bi padel na mehko posteljo. Pač pa je bila njegova mati drugih nazorov. Zato je mali Lipnik že tisti dan spoznal, kaj je brezova šiba... Sicer pa je od tedaj dalje brezovka vestno opravljala službo v družini. Kljub temu pa je bil mladi Lipnik vedno dobre volje in poln navdušenja za nove načrte. Nezgode so prihajale same od sebe, druga za drugo. Nesreča je minila, da je drugi napravila prostor. V šoli je nekoč prežal na sošolca s črtalom. Slučajno je ravno tedaj odprl vrata šolski ravnatelj. Mali Lipnik ga je seveda nehote in misleč, da je njegov sošolec, obrsnil s črtalom po nosu. Lahko si mislite, kaj je temu sledilo...

Ko si je pozneje v dobi, ko se mora vsak do[illegible]jen človek zaljubiti, izbiral ljubka dekletca, se je navadno zaljubil vedno v taka, ki so ga samo za nos vodila. Vsega skupaj je imel dvanajst ljubic. Pomislite dvanajstkrat je bil zaljubljen! To pa kakor ni tako mala zadeva... Toda od teh dvanajstih zaročenk se jih je poročilo devet z drugimi, dasi so mu bile vse prisegle dosmrtno zvestobo in, da ne bodo nikoli nobenega drugega niti pogledale, oz. ga vzele za moža. Tri so ostale. Ena se je popihala z drugim, druga ga je polila pomotoma z vitriolom, tretja pa, bila je to ločena žena, česar pa ni vedel, se je vrnila k pravemu možu. Tako je ubogi in nesrečni Lipnik ostal brez žene, dasi je imel dvanajst zaročenk.

Pozneje je stopil v državno službo kot uradnik. Ko je šel nekega dne v urad je pomotoma zašel v gnečo in preden se je zavedel so ga policaji prijeli. Na policiji so dobili v njegovem žepu kamne in v njegovo največje začudenje je zvedel, da jih je metal na dragonce. Revež je bil pozneje obsojen na dva meseca zapora. Toda to še ni vse. Izgubil je tudi državno službo in se zaradi tega pritožil na višje sodišče. Toda spet smola. Višje sodišče mu je zvišalo kazen kar na pet mesecev.

Po prestani kazni ni bilo več upanja na državno službo. Zato si je uredil trgovino z lepotili. Nastanil se je v nekem malem mestecu, ki je štelo 900 prebivalcev, med temi je bilo 280 steklarjev. Seveda ti meščani niso kupovali finega pudra, ne finih toaletnih mil, niti dišav, niti zobnega praška ali blagodišečih mazil za prsi in za lase. Ker ni nič zaslužil je vse skup prodal nekemu mirodilničarju v večjem mestu; toda preden je odposlal zalogo, je izbruhnil ogenj v trgovini in mu vso ropotijo pokončal.

Ves obupan se je odpeljal v mesto z namenom, da se ustreli. V nekem hotelu se je ulegel na posteljo, zagrabil revolver in ga sprožil. Krogla je zgrešila. Mesto, da bi zletela v njegovo glavo, je odletela skozi leseno steno v sosednjo sobo, kjer je izbila potniku iz roke skodelico čaja in se zarila v vzorčne steklenice likerjev, ki so se nahajale v potnikovem kovčegu. Radi tega je imel nesrečni Lipnik mnogo sitnosti. Moral je plačati tudi dokaj odškodnine.

Lepega dne je Lipnik bral v nekem časopisu, da neka družba proda večjo zalogo mrtvaških krst po izredno nizkih cenah. Upal je, da morda pri tem le ne bo imel večne smole; saj je itak že krsta sama prava smola za vsakega človeka, ki količkaj ljubi življenje. Z druge strani pa si je mislil: «Le zakaj bi se ne pečal s krstami, saj sem itak imel že smrt celo pred očmi...»

Kupil je torej vso zalogo krst. Tristo jih je bilo. Odprl je trgovino v nekem kraju, ki je izredno znan kot zdravilišče in kjer prav malo ljudi umre. V nekaj dneh je dobil vse potrebne koncesije; nato pa je izobesil na vrata velik napis: «France Lipnik priznana trgovina s krstami vseh vrst za gospode, gospe in otroke».

Dan za dnem je hodil med veliko zalogo krst ter upal, da mu bo tokrat uspelo. Mislil si je: «To je pač predmet, ki je prej ali slej vsakomur potreben». Toda nekega večera se je seznanil v gostilni z mestnimi očeti in kmalu ga je minila vsa dobra volja in vse upanje seveda. Izvedel je namreč, da v tistem mestecu prav malo ljudi umre in da tjakaj prihajajo iskat zdravja ljudje celo iz najoddaljenejših krajev.

In tako je poteklo štirinajst dni, tri tedne in celo en mesec, ne da bi bil prodal niti eno krsto; kajti mesto je bilo v resnici zelo zdravo in ni zlepa nihče umrl. Spet je ves obupan kimal z glavo in premišljeval, kaj bi ukrenil, da bi ljudje kupovali krste. Lepega dne pa si je domislil spet nekaj novega. Na vrata svoje trgovine je napisal: «Prodajam tudi na obroke». Toda zaman. Niti na obroke ni hotel nihče kupiti krste.

Po noči se mu je v glavi silno mešalo. Neprestano je sanjal o hudih boleznih, ki kar trumoma žanjejo ljudi, on pa ima pri tem veliko koristi, ker proda mnogo krst. Celo zmanjkovalo mu jih je in je brzojavno naročil, naj mu nemudoma pošljejo nove iz velikega mesta. Nekoč je sanjal, da je brzojavno naročil kar tisoč štiristo krst hkratu. Toda, ko je to sanjal, se je zbudil in glej znašel se je sam med svojimi tristo krstami. Si mislite kakšno razočaranje...?

In spet je premišljeval kako bi ukrenil, da bi prišel do zaslužka. V vaški gostilni je pričel propagirati znano staro kitajsko navado, kjer si vsakdo prizadeva, da kupi krsto še pred smrtjo, oz. kjer mož daruje ženi, starši pa otrokom mrtvaško krsto kot posebno darilo ob kaki posebni priliki ali slavnosti. Hvalil je to navado ter jo poskušal vpeljati tudi v kraju, kjer je imel trgovino. Pripravljen je bil celo — seveda, če bi se navada uveljavila — dodati vsaki tretji krsti po eno otroško krsto brezplačno. Toda tudi to se mu ni posrečilo, kajti o kaki novi uvedbi tuje navade ni hotel nihče v mestu slišati, tem manj pa seveda o tej navadi, ki je vsekakor zoprna za vsakega človeka.

Ob neki priliki so v mestu priredili tombolo, katere izkupiček je bil namenjen v dobrodelne namene. Tudi ob tej priliki je poskušal napraviti nekaj reklame za svojo «firmo». Hotel je namreč pokloniti za tombolo eno hrastovo krsto. Seveda so se ljudje spogledovali in niso hoteli ničesar slišati o takem dobitku.

Nekega dne pa je le slišal mrtvaški zvon. Ne morete si misliti, kako se je ob tej priliki vzradostil. Toda radost ga je kaj kmalu minila. Evo, kaj se je bilo zgodilo. Neki meščan se je bil po nesreči na lovu ustrelil v trebuh. Toda še predno je umrl so ga prepeljali v glavno mesto v bolnico v upanju da mu rešijo življenje, kar pa se ni posrečilo; kajti revež je kaj kmalu umrl. Toda umrl je v glavnem mestu, kjer so mu tudi kupili krsto in ga pokopali. S tem je bilo pokopano tudi poslednje upanje gospoda Lipnika.

Kljub vsem nezgodam in kljub vsem nerodnostim pa je bil gospod Lipnik vedno dobre volje. Živel je v upanju in v upanju je tudi umrl. V kraju pa ni prodal niti ene krste. Ko je umrl so mu našli listič, na katerem je bilo napisano: «In vendar sem se iznebil ene krste.»

Kultura v Sovjetski zvezi

vzor napredne socialistične kulture

Z gigantskimi koraki napreduje kultura vseh sovjetskih narodov - V SZ je popolnoma odpravljena nepismenost - Sedemletni šolski pouk je obvezen - Nad 180 milijard rubljev državnega proračuna za kulturo Doprinos sovjetskih književnikov k izgradnji komunizma v deželi

Edina zahvala, da je sovjetska kultura postala najnaprednejša kultura človeštva, gre modremu vodstvu velike partije Lenina in Stalina. O tako širokem razvoju kulture in ostalih panog znanosti, umetnosti, književnosti, filozofije, ljudske prosvete ne govori zgodovina nobene države v svetu. Za te uspehe se je zahvaliti le zmagi socialističnega sistema, ki je uničil kapitalizem ter izkoriščanje človeka po človeku.

Od 1917. leta je sovjetska kultura napredovala z gigantskimi koraki in je bila do leta 1940. v mnogonarodni sovjetski državi popolnoma odstranjena dotedanja trajna nepismenost in je bilo izučenih na tisoče specialistov v raznih panogah kulture in tehnike.

Široka in bogata socialistična kultura Sovjetske zveze je privlačevala pozornost vsega naprednega človeštva ter obenem nudila narodom v svetu resnico o Sovjetski zvezi, o sovjetskem ljudstvu in njegovih zmagah.

Sovjetska književnost je najnaprednejša in najidealnejša književnost v svetu. Tov. Stalin je nazval književnike «inženirje ljudskih duš». Sovjetska književnost je globoko človečanska, ki vzgaja čitatelje v duhu prijateljstva in sodelovanja narodov, odvrača idejo individualizma in nacionalizma. Ona prikazuje prednosti socialističnega sistema pred kapitalističnim sistemom. Sovjetska književnost ne pozna rasizma, buržoaznega nacionalizma in brezplodnega kozmopolitizma, ki so karakteristični za trhlo buržoazno kulturo.

Med najboljšimi kulturnimi deli v letu 1950, ki so bili tudi odlikovani s Stalinovim odlikovanjem, zavzemajo najvidnejša mesta dela književnosti in umetnosti. Odlikovanih je bilo nad 200 književnih del, kinomatografska dela, dela glasbe, slikarstva, grafike, rezbarstva, arhitekture, gledališko-dramske, operne in baletske umetnosti.

S temi nagradami, ki so bile dodeljene sovjetskim književnikom in umetnikom, se očitno izraža zanimanje in skrb sovjetske vlade, partije Lenina in Stalina, za procvit sovjetske kulture, najnaprednejše kulture v svetu. Novi uspehi sovjetske književnosti in umetnosti so dokaz dviga ustvarjalnih moči naroda, duhovnega bogastva dežele socializma.

Z visoko idejo in umetniškim mojstrstvom se odlikujejo najboljša dela sovjetskih pisateljev in slikarjev, razbarjev, glasbenikov, gledaliških in filmskih umetnikov, ki se za svoja ustvarjalna dela poslužujejo načina socialističnega realizma.

Razvoj književnosti in umetnosti v sovjetski deželi je pod usmerjevalnim vodstvom partije Lenina-Stalina. Sovjetski pisatelji ki so vzgojeni od strani partije, v duhu plemenitih idej socialističnega humanizma, ustvarjajo like plemenitih rodoljubov, slavnih delavcev, graditeljev komunizma. Čitatelj jih srečuje v romanih, pripovedkah in gledaliških delih G. Nikolajeve, S. Babajevskega, A. Karavajeve, A. Koževnikova, B. Kerbabajeva, M. Stelmaha, I. Samjakina, A. Surova in številnih drugih delih, ki so posvečeni mirnemu ustvarjalnemu delu sovjetskega ljudstva.

Kot v prejšnjih letih predstavljajo dela, ki so bila odlikovana s Stalinovimi nagradami mnogonacionalno sovjetsko književnost, kar je obenem dokaz procvita umetnosti, ki je po vsebini socialistična ter po obliki nacionalna. Poleg številnih ruskih književnikov, pesnikov ter dramskih pisateljev so bili s Stalinovim odlikovanjem nagrajeni tudi najboljši predstavniki nacionalne književnosti. Romani M. Ibrahimova, G. Baširova, K. Hadžmia, A. Cejšvilia in drugih pisateljev, knjige in zbirke stihov A. Mališka, G. Abašidzea, G. Cadisa, P. Brovke, P. Voronjkoa, M. Kazakova, T. Emina, poemi T. Tiljvitisa in R. Rza so pomembne pojave v književnosti.

Ogromni so uspehi sovjetske kulture na polju ljudske prosvete. Potrjene so bile in se dejansko izvajajo besede, ki jih je izrekel tov. Stalin na XVIII. kongresu partije: «Mi želimo, da bi vsi delavci in kmetje postali kulturni in izobraženi in to bomo sčasoma tudi dosegli».

Na iniciativo tov. Stalina je bilo v ZSSR uvedeno obvezno sedemletno šolanje in to ne samo v mestih, marveč tudi po vaseh ni delavskih naseljih.

Število učencev v osnovnih, srednjih in tehničnih šolah se je v letu 1950 zvišalo na 37 milijonov oseb, medtem ko je v državah kapitalizma nastal na področju prosvete zastoj. Milijonom otrok je prikrajšana možnost nadaljnjega šolanja ali so prisiljeni, da popolnoma zapustijo šolo in si iščejo zaposlitve.

Medtem, ko je v ZSSR iz državnega proračuna predvideno za socialne in kulturne zadeve nad 180 milijard rubljev, med drugim pa približno 60 milijard rubljev za ljudsko prosveto, je v Ameriki tri četrtine državnega proračuna stavljeno na razpolago za vojne izdatke in je le en odstotek dodeljen za prosveto!

V Sovjetski zvezi je danes 220 tisoč šol za splošno izobrazbo, dočim se pa v marshalliziranih državah znižujejo iz leta v leto proračunski krediti za prosveto. V Angliji je v zadnjih petih letih bilo zgrajenih le 21 šol, a potrebno bi bilo zgraditi nad 6000 šol. Od 10 angleških otrok je prisiljeno zapustiti šolo nič manj kot 8, ne da bi imeli kakršno koli upanje, da nadaljujejo šolo. Francoska vlada pa je lansko leto odredila za gradnjo šol nižjo vsoto od tiste za vzdrževanje policije.

Po vojni je vlada ZSSR odobrila ogromna sredstva za obnovitvena dela in novo vzpostavljenje mreže ljudske prosvete ter za nabavo šolskega inventarja, knjig itd. V zadnjih letih je bilo otvorjenih 112 novih višjih šol ter obnovljenih na stotine starih višjih šol. V Ukrajini, Belorusiji, v Pribaltiku so bile na prejšnjih ruševinah starih šol zgrajene nove šole.

Največji uspeh, ki ga svet doslej še ni videl, je to, da se odpirajo višje šole ne le po mestih, temveč tudi po vaseh, kjer se je pred revolucijo lahko seštelo osnovne šole na prste, ali pa iste sploh niso obstajale, kot je to primer vasi Mesagurovo in mnogih drugih.

Danes obstoja v ZSSR 880 višjih šol v katerih študira 1.247.000 oseb, kar pomeni da jih je 400.000 več kot v letu 1940. Število študentov v ZSSR prekaša število študentov v vseh kapitalističnih državah Evrope in Azije.

Poleg splošne ljudske izobrazbe, se polaga velika pažnja dvigu kulturne ravni delavskih množic in to na kulturno-prosvetne ustanove, krožke, domove kulture, vaške čitalnice in knjižnice, muzeje, parke kulture in kulturna društva tako v mestu kot na vasi. Danes je v SZ 4.400 kulturnih domov, 32.000 krožkov in 43 tisoč čitalnic.

Število znanstveno-preiskovalnih ustanov se je od leta 1940 do danes zvišalo za eden in pol krat, a število znanstvenih delavcev pa za dvakrat.

Znanstvena akademija SZ predstavlja svetilnik miru in močni štab sovjetske socialistične znanosti. V Sovjetski zvezi je nad 300 akademskih znanstveno - preiskovalnih zavodov.

Sovjetski znanstveniki so v prav kratkem času obvladali tajno atomske energije in delajo na tem, da jo stavijo v službo človeštva, prav nasprotno od ameriških in drugih buržoaznih znanstvenikov, ki pripravljajo atomsko in vodikovo bombo za uničenje človeštva.

Eden izmed najvažnejših dogodkov v znanstvenem življenju v letu 1950. je bilo zasedanje Akademije znanosti ZSSR, ki je bilo posvečeno I. P. Pavlovu. To zasedanje je prikazalo vso dobo razvoja naravnega znanstva na podlagi dialektičnega materializma ter prizadelo odločilen udarec buržoaznemu znanstvu.

Sovjetska znanost se razlikuje od buržoazne znanosti tudi v tem, ker je ne tvorijo le znanstveniki, marveč tudi novatorji v proizvodnji. Danes se znanstveni kadri pripravljajo v nad 1.110 znanstveno-preiskovalnih ustanovah, medtem ko so se do vojne pripravljali le v 678 takšnih ustanovah.

Pod vodstvom Boljševiške partije sovjetsko ljudstvo z uspehom rešuje naloge gospodarske in kulturne izgradnje in za vedno je izbrisana razlika med fizičnim in umskim delom.

V Sovjetski zvezi ravno tako igra važno vlogo tisk. Danes izhaja v državi socializma 7.700 časopisov s skupno tiražo nad 35,5 milijonov izvodov ter nad 1.400 revij. SZ je prekoračila vse države v svetu, naj si bo po številu izdanih knjig, kot po številu izvodov.

Borci demokratičnega tabora se učijo pri veliki sovjetski književnosti, med njimi ameriški književniki Hovard Fast, Albert Malc, Dalton Trambo, danski književnik Martin Andersen - Nexoe, francoski književniki in pesniki Louis Aragonne, Jean Lafitte in drugi.

Iz sovjetske literature se uči vse napredno človeštvo. Ona nosi delavcem sveta besedo velike resnice o SZ in sovjetskem ljudstvu, o zmagah sovjetskega ljudstva, o gradnji komunizma. Ona učvršču je v srcih milijonov delavcev vsega sveta upanje za srečno bodočnost vsega človeštva.

LJUDSKA PROSVETA

Jutri, v nedeljo, 13. t. m. bodo imeli naši otroci v dvorani Avditorija lep praznik. Prišli bodo s Prosek-Konotovela, Križa, Padrič, Podlonjerja in mesta, da nas navdušijo in razvedrijo s svojo lepo pesmijo, glasbo, igro, recitacijami in plesom.

Staršem priporočamo, da pripeljejo svoje malčke na to res lepo prireditev in jim s tem nudijo lep kulturni užitek ter zdravo zabavo.

Vabila, ki veljajo kot vstopnice, se dobijo pri vseh prosvetnih društvih, na sedežu SHPZ Ponterosso 6, II in pri blagajni Kina ob morju.

* * *

Prosvetno društvo «Ivan Vojko» s Proseka - Kontovela bo v soboto 12. t. m. ponovilo svojo zelo uspelo igro «Veleja» na Opčinah. Prepričani smo, da bodo tudi tokrat ljubitelji lepe igre napolnili dvorano ter se prav od srca zabavali. Začetek ob 20. uri.

Poročilo o prvi uprizoritvi «Veleje» smo podali v prejšnji številki «Dela».

* * *

«PRAZNIK CVETJA» V ELERJIH

Jutri v nedeljo 13. maja bo v Elerjih na prostem pred Prosvetnim domom lepa kulturna prireditev v znamenju «Praznika cvetja». Poleg domačega pevskega zbora bo sodelovala še godba iz Božičev in pevski zbor Sv. Ivan-Podlonjer, ki bo skupno s svetoivanskimi igralci uprizoril zabavno dvodejanko «Venček narodnih pesmi».

Začetek ob 15. uri. Po končanem sporedu bo ples na prostem.

* * *

Slovensko-hrvatska prosvetna zveza si je zadala ob nastopu nove poslovne dobe, v skladu s svojim ideološkim programom, kot eno velikih nalog tudi zbiranje gradiva iz naše kulturno-politične preteklosti, tako raznih listin, brošur, knjig, časnikov, časopisov, rokopisov in drugih tiskanih in pisanih kulturnih dokazil Slovencev in Hrvatov tega Ozemlja, na katerem žive že preko tisoč in tristo let.

Ker je verjetno takega materiala še dosti raztresenega po terenu, po raznih koteh knjižnic, med arhivi množičnih organizacij, po podstrešjih in kleteh privatnikov in podobno, kjer leži in propada neizkoriščen dasi je neprecenljive vrednosti, pozivamo zato vsa naša prosvetna društva, organizacije in zasebnike, da mu posvete največjo pažnjo, ga skrbno čuvajo ter o njem javijo SHPZ, trg Ponterosso 6, II, ki ga bo eventualno proti primerni odškodnini odkupila.

Trst, 5. maja 1951.

SHPZ

TU PA TAM...

FRAKARJI IN PETOLIZCI SO SE SESTALI — *To, kar imenujejo belčki «četrti občni zbor», ni bil v bistvu nič drugega kot običajni popoldanski pomenek oziroma čajanka, ki je ostala še posebno ukoreninjena kot stara navada buržoaznih krogov. Seveda je za belčke ta «zgodovinski dogodek» nekaj izvanrednega in kot takemu so posvetili nad tri stolpce svinca. Vidi se pač, da se bližamo volilni kampanji, belčkom so pa take «injekcije» prepotrebne.*

Običaj je, da se na vsakem občnem zboru katere koli organizacije poda obračun izvršenega dela, da se pregleda dosežene uspehe, ugotovi pomanjkljivosti ter začrta smernice za bodoče delo. Pa nikakor ne mislite, da se belčki tega niso držali. Gospod dohtar je zbranim «delegatom» (koliko jih je bilo, je seveda skrivnost Sv. Trojice) lepo povedal, kaj vse so belčki napravili za «narodno in socialno enakopravnost Slovencev». Načečkali so par košev spomenic in tekali do raznih oficirjev Vojaške uprave, kjer so se s «ponižnim poklonom» borili za pravice Slovencev in . . . basta. To je vse, kar so napravili dohtarski in učenjaški «narodnjakoviči» za slovensko ljudstvo. Ali ni morda dovolj? Ali mislite, da ni morda «pucanje» ameriških in angleških vojaških škornjev in pripogibanje hrbtenice pred predstavniki «prave demokracije» naporno delo, posebno še za ljudi, ki se lahko ponašajo z dobro rejenim trebuhom. Kaj pa glede «obrambe» STO. Tudi na tem polju so potili belčki svoj krvavi pot. Pomislite, da so se celo drznili «zahtevati», naj se pričnejo izvajati določbe tržaškega statuta o . . . državljanstvu. O združitvi obeh con in odhodu okupacijskih čet, seveda niti besedice. Kaj še, bog ne daj, da bi nas zapustili nosilci «prave demokracije», komu bi pa potem belčki «pucali» škornje in kdo bi jim polnil mošnjiček? Pa naj se še kdo drzne sploh dvomiti o «borbenosti» narodnjakovičev.

Gospod profesor Ivan Rudolf (kdo ga sploh pozna in odkod se je priklatil?) pa je tudi povedal «ta svojo» in podal dokaj značilno oceno slovenskega delovnega ljudstva, ki si jo mora vsak naš človek dobro zapomniti. Predvsem je blagovolil «ugotoviti», da so v borbi proti komunizmu in neofašizmu dosegli belčki «znatne uspehe». Kje in kako, tega seveda ni povedal. Že v naslednjih besedah pa se je revček ugriznil v jezik. «Kominformizem uspeva le še med najbednejšim in duhovno zaostalim slojem slovenskega prebivalstva v Trstu». S temi, za slovenskega delavca in kmeta žaljivimi besedami, se je skušal tolažiti ta naduti buržoazni frakar, za katerega je seveda slovenski delavec in kmet «duhovno najbolj zaostali sloj». Od belčkov sicer tudi ni pričakovati drugega. Vsaka buržoazija, pa naj bo prebarvana s katero koli «narodno» barvo, je pač vedno sovražila delovno ljudstvo. Frakarji in petolizci so pač vedno kar najbolj izogibali revnih slojev. Taki so pač tudi belčki in to so tudi jasno povedali, čeprav v besni jezi, ker kominformizem pač vendar le še vedno uspeva — to so prisiljeni tudi sami priznati. Kako cenijo belčki pretežno večino našega ljudstva, ki je kljub vsem njihovim pobožnim željam, vedno bolj «kominformistično» — to si bodo naši ljudje brez dvoma prav dobro zapomnili.

NIKAR TEGA POVEDATI — *Za sestavljanje zadnje titovske priloge za pionirje so se v uredništvu «Primorskega» očividno «zelo trudili». Med «bogatim» materialom, ki je še vedno za las podoben naši prilogi, so «primorskarji» objavili tudi pripovedko «Sinovi», ki je bila — glej naključje — objavljena že pred par tedni v našem «Mladem rodu». Sicer ni rečeno, da so jo enostavno prepisali iz naše priloge. Chi lo sa? Nekaj pa le pade takoj v oči, posebno tistemu, ki jo je že čital v našem listu. Titovski urednik je namreč enostavno «pozabil» omeniti, da je to ruska pripovedka. Bog ne daj, da bi še tisti redki, ki čitajo «Primorski» vedeli, da je to proizvod ruske literature. Kaj bi pa rekel stric Truman, ako bi cedel da se titofašisti še vedno drznejo objavljati ruske pripovedke. Saj so titofašisti «amerikanizirani» vendar že od kurjega očesa na mezincu pa do zadnje ščetine na glavi, torej proč z vsemi preostanki vzhodne literature in čim več . . . Zahoda!*

Konferenca na Opčinah

V petek 18. t. m. bo ob 20. uri v Ljudskem domu na Opčinah konferenca o mirovnem paktu petih velesil. Govoril bo tov. Angel Franza, tajnik Tržaškega odbora partizanov miru.

Tiskarski škrat

V članku o intervenciji tov. Košute v tržaškem občinskem svetu, ki smo ga objavili v zadnji številki na 5. strani, se nam je vrinil nepoklican tiskarski škrat. V zadnji vrsti prvega stolpca se mora pravilno glasiti: *. . .in nekaj filharmoničnih koncertov . . .* mesto harmonikaških koncertov.

Sožalje. — Ob smrti tov. L. Zanpagnina izrekajo člani celice prevoznikov težko prizadeti družini iskreno sožalje, ki se mu pridružuje uredništvo našega lista.

V MESTU IN DELO NA PODEŽELJU

KAMPANJA ZA PODPISOVANJE BERLINSKEGA POZIVA

Pojačajmo in razširimo delovanje odborov miru

Z veliko kampanjo za podpis mirovnega pakta med petimi velesilami, stopajo odbori miru na našem Ozemlju v fazo pospešenega in pojačanega delovanja.

V tej kampanji se bo tudi pri nas izvedla široka akcija za nabiranje podpisov, kot se je to storilo že za Stockholmski poziv. Prav zaradi tega bo treba številčno in politično utrditi vse odbore miru. Številčna razširitev odborov pomeni, da je treba postaviti nove in to posebno v vaseh, kjer še ne obstajajo. V mnogih naših vaseh, kjer je vse prebivalstvo proti vojni, pa ne obstajajo še aktivni odbori miru, ki naj bi imeli lastni odraz, svoje kadre, propagandiste in svojo upravo. Imamo n. pr. vasi, kjer je podpisalo Stockholmski poziv 90 in tudi 100 odst. prebivalstva proti atomski bombi, odbor miru pa obstaja dejansko le na papirju in je vse delovanje v zvezi z borbo za mir popolnoma prepuščeno drugim organizacijam. Zaradi tega je neobhodno potrebno, da se taki odbori aktivizirajo in sicer z organiziranjem konferenc, sestankov ter da začnejo s konkretno propagando

Za politično razširitev odborov miru pa je treba pritegniti ljudi različnih političnih struj. Čim širši je odbor z vidika političnega mišljenja, tem boljše bo njegovo delovanje. S tem se lahko izvedejo akcije, s katerimi se bodo partizani miru lahko približali možem, ženam in mladini različnega mišljenja.

V ta namen bo Tržaški odbor miru objavljal vsakih 15 dni svoj bilten, ki bo služil za splošno in organizacijsko usmeritev odborov miru. Slednji pa bodo morali poskrbetei za čim večje širjenje tega biltena, ki bo obenem uspešno sredstvo za spoznavanje pobud in programa gibanja miru med vsem prebivalstvom.

Odbori miru morajo postati bolj aktivni in razvijati več pobud. Hvalevredna je n. pr. pobuda odbora miru v Križu, ki se je že obvezal, da bo čimprej nabral podpise za Berlinski poziv za sklenitev pakta miru med petimi velesilami. Pobuda kriškega odbora naj služi kot vzgled tudi ostalim odborom. Kot v Križu, tako lahko zbirajo podpise tudi v drugih vaseh ter istočasno povežejo to akcijo z zahtevo jamstva «odprtega mesta» za naše Ozemlje, ker je to obenem borba za rešitev vsega prebivalstva pred strašnim uničenjem.

V Miljah bodo n. pr. na posebnem sestanku preučili način nabiranja podpisov. V ta namen se bodo sestali zastopniki vseh odborov miru miljske občine.

V vsem tem delovanju, ki ponovno dokazuje, da si naše ljudstvo iskreno želi miru, pa bo treba vedno in povsod iskati nove aktivne sile za odbore miru. V odbore bo treba pritegniti ljudi vsakega prepričanja, da bodo postali odbori miru na ta način res izraz volje vseh ter da bodo vodili borbo vsega prebivalstva.

Opozorilo kadrovske komisije

Centralna kadrovska komisija KP STO javlja, da je bil prvotni sklep o črtanju Nedok Adelma iz Partije, spremenjen v izključitev zaradi nevrednosti in provokatorskega zadržanja. Svarijo se tovariši, naj ne imajo s tem elementom nikakih stikov.

Sožalje. — Ob izgubi nepozabnega tovariša Angela Maganja, izreka celica KP STO iz Križa težko prizadeti družini iskreno sožalje.

V Miljah zahtevajo razpust MSI

V sredo zvečer se je sestal občinski odbor miljske občine, ki je med drugim odobril resolucijo z zahtevo razpusta fašistične stranke M.S.I.

Resolucija, ki bo poslana VU se glasi:

«Občinski odbor občine Milje kot tolmač misli prebivalstva opozarja javno mnenje na vedno večjo nevarnost, ki jo predstavlja prebujene fašizma, ki je prišlo še posebno do izraza 25. aprila in 1. maja. Ob tej priliki so se vrstile fašistične provokacije napram osvobodilnemu gibanju, zasramovanja njegovih mučenikov, ki so, kot Foschiatti, žrtvovali svoja življenja za pravično stvar svobode. Sledili so napadi na mirne meščane in to samo zaradi tega, ker so nosili priznanja za svoj doprinos v borbi proti fašizmu. Provocirali pa so tudi sprevode in ljudska zborovanja. Občinski odbor zahteva, naj VU uveljavi zakon proti fašističnim gibanjem ter na temelju tega razpusti M. S. I., ki predstavlja očitno provokacijo in nevarnost».

Intervencija tov. Gombača v obrambo potreb brezdomcev

Potek seje občinskega sveta v Trstu, ki je bila v sredo 9. t. m. - VU ne upošteva predlogov občinskega sveta, ki bi vsaj deloma olajšali položaj brezdomcev - Intervencije tovarišev Karlete in prof. Ferlana

V sredo zvečer se je sestal tržaški občinski svet na redni seji. Na vrsto so prišle razne interpelacije, sklepi in nekaj intervencij naših svetovalcev.

V začetku seje je demokristjan Harabaglia predložil resolucijo proti vmešavanju VU v poslovanje tukajšnjih sodnih oblasti. Na predlog predstavnikov raznih političnih skupin je bila razprava o tej resoluciji odgodena za prihodnjo sejo.

V nadaljnjem se je svetovalec krščanske demokracije Cristiani zavzel za vprašanje tukajšnjih gradbenih podjetij in predložil zahtevo, naj se gradbena dela za 300 ljudskih stanovanj poverijo tukajšnjim pod jetjem, ki so včlanjena v Udruženju male industrije. Župan Bartoli je pristal na ta predlog ter obljubil svoje posredovanje.

Nujno interpelacijo je nato postavila naša svetovalka tov. Karleta in sicer glede nepokritega vodnjaka, ki se nahaja v neposredni bližini ljudskih hiš v Žavljah, kar predstavlja veliko nevarnost posebno za številne otroke, ki stanujejo v bližini. Nadalje je zahtevala pojasnila glede odstranitve parnih kotlov iz navedenih hiš, kar onemogoča uporabo tamkajšnjih pralnic. Pritožila se je obenem zaradi pomanjkljive razsvetljave stopnišč in vež. Podžupan Visintin je zagotovil, da bo občina poskrbela za pokritje vodnjaka, dočim je odbornik Dulci izjavil, da občina ni merodajna glede razsvetljave, ker so hiše pod upravo IACP.

Tov. Gombač je obravnaval pereče vprašanje stanovanjskih izgonov ter pripomnil, da je VU odbila kar dva izmed treh predlogov, ki jih je izglasoval občinski svet na eni izmed prejšnjih sej. VU je namreč odbila predloga za izpraznitev nekaterih stavb, ki bi lahko služile kot začasno zavetišče za brezdomce ter predlog za izpopolnitev ukaza št. 175 in sicer, v kolikor se tiče razširitve na naše Ozemlje italijanskega zakona za podaljšanje roka stanovanjskih izgonov za nadaljnjih šest mesecev. Očividno je, da hoče VU na ta način namenoma spregledati to točko, ki nudi številnim družinam, katerim grozi stanovanjski izgon, vsaj delno olajšavo. Tudi občina bi imela večje možnosti, da poskrbi v tem času za nova stanovanja, ki pa ne bi smela biti zasilna, to je z enim samim prostorom. Občina mora poskrbeti za gradnjo pravih ljudskih stanovanj z več prostori.

Na intervencijo tov. Gombača je odgovoril župan, ki je moral pač tudi sam priznati, da je VU te upravičene predloge občinskega sveta docela prezrla. Pripomnil je še, da bo ponovno posredoval in vztrajal na zahtevi za razširitev italijanskega zakona glede podaljšanja stanovanjskih izgonov.

Zagotovil je obenem, da bo novih 300 stanovanj imelo sobo in kuhinjo ter vse potrebne pritikline.

Sledilo je glasovanje o raznih sklepih občinskega odbora. V zvezi z določbo za podaljšanje najemninske pogodbe z avtonomnim turističnim in gostinskim podjetjem pa je interveniral svetovalec tov. Ferlan. Pripomnil je, da sta predložena bilanca in zadevni sporazum glede upravljanja gradu pri Sv. Justu nejasni. Posebno sporazum ne nudi dovolj jamstva. Zaradi tega so komunistični svetovalci glasovali proti temu sklepu. Odobreni so bili nato še drugi sklepi, med temi sklep za pojačanje javne razsvetljave v ulici Pietà, prodaja dveh cestnih valjarjev, razlastitev zemljišča za gradnjo nove krožne ceste. Sledila je nato tajna seja.

Včeraj zvečer je občinski svet nadaljeval svoje zasedanje. O poteku seje bomo poročali v prihodnji številki.

V CRDA BODO UPOKOJILI VEČJE ŠTEVILO DELAVCEV

ČE HOČEJO UPOKOJITI DELAVCE naj jim priznajo dostojne pokojnine

Na vrsti so delavci, ki so presegli 68 leto starosti - Ravnateljstvo naj dopolni sedanje beraške pokojnine - Slične namene imajo tudi pri ACEGAT-u - Uspela splošna stavka državnih nameščencev - Ravnateljstvo ILVE je začasno umaknilo sklep glede tovarniškega odbora

Med delavstvom ladjedelnice Sv. Marka in Tovarne strojev vlada v zadnjem času resna zaskrbljenost, ki je tudi docela utemeljena. Ravnateljstvo C. R. D. A. je namreč sporočilo, da bo v najkrajšem času upokojilo kakih sto starejših delavcev, ki so presegli 68 leto starosti. Iz tehničnega vidika ni sicer kaj oporekati, ker je v resnici potrebno, da se da tudi mladini čim večje možnosti strokovne usposobitve. Priletni delavci, izčrpani od dolgoletnega napornega dela pa imajo tudi vso pravico do počitka. Vse to pa je seveda nerazdružljivo povezano s perečim vprašanjem pokojnin, ki so naravnost sramotne.

Če že hočejo upokojiti stare delavce, naj tudi poskrbijo, da bodo prejemali tako pokojnino, s katero se bodo lahko vsaj skromno preživljali skupno z družino. V tem smislu so tudi že posredovali ES, ki so predlagali ravnateljstvu CRDA naj bi dopolnilo sedanje beraške pokojnine z vsoto od 15 do 20 tisoč lir za vsakega upokojenega delavca Takratna pogajanja pa niso obrodila uspeha.

Čim je bila tovarniška komisija CRDA obveščena o nameravani upokojitvi tega števila delavcev, si je takoj pridržala pravico, da se posvetuje s sindikalnimi organizacijami.

Slične namene kot v CRDA pa imajo kakor zgleda tudi pri ACEGAT. V tem podjetju so namreč poklicali na zdravniški pregled kakih 180 nameščencev. Kakor zgleda nameravajo tudi v tem podjetju odpustiti tiste nameščence, ki niso popolnoma sposobni za službo in to bodisi zaradi starosti ali bolezni. Tovarniški odbor je že posredoval pri ravnateljstvu, da zaščiti pravice in koristi ogroženih nameščencev.

S splošno stavko, ki je bila v torek po vsej Italiji in na našem Ozemlju, so dali državni nameščenci jasen dokaz svoje moči in sindikalne zavesti. Uspela in kompaktna stavka državnih nameščencev pa je obenem odločen odgovor De Gasperijevi demokristjanski vladi, ki je že večkrat odbila njihove skromne zahteve in celo grozila s protiustavnimi ukrepi. Tokrat pa niso uspele ne grožnje in ne izsiljevanja nekaterih višjih funkcionarjev. Nad milijon državnih nameščencev Italijanske republike je stopilo na pot odločne in neustrašne sindikalne borbe. Državni nameščenci zahtevajo revizijo premične lestvice in povišanje plače in sicer z minimalno vsoto 5.000 lir za nižje kategorije. Kakor zgleda se bodo začela prav te dni pogajanja med rimsko vlado in Splošno italijansko zvezo dela

V Trstu in ozemlju je stavkalo približno 10.000 državnih nameščencev ter nameščencev krajevnih in občinskih ustanov. Stoodstotno so stavkali na conskem predsedstvu, osnovnih šolah, pošti, kmetijskem inšpektoratu, v uradih province, zavodu za socialno skrbstvo, občini in občinski podporni ustanovi. Stavkali so tudi v nabrežinski, miljski in dolinski občini. Tudi v Trstu smo imeli nekaj primerov izsiljevanja in groženj in sicer na občini in financi, kjer so višji predstojniki beležili imena stavkajočih. Toda tudi ti poskusi izsiljevanja so klavrno propadli.

Pretekli petek so člani tovarniškega odbora v ILVI ponovno intervenirali pri ravnateljstvu ter odločno zahtevali umaknitev sklepa, na podlagi katerega bi se morali slednji vrniti na proizvodno delo in tako ukiniti vsako sindikalno delovanje v delovnih urah. Po daljši debati je ravnateljstvo uvidelo popolno neutemeljenost sklepa, ki ga je končno tudi odtegnilo in sicer dokler se ne bo to sporno vprašanje rešilo skupno s sindikalnimi organizacijami O zadevi so razpravljali včeraj na Uradu za delo.

Priznanje delovnim množicam

Odbor za proslavo 1. maja čuti dolžnost, da se tem potom zahvali delovnim množicam, ki so se, zavedajoč se pomena in posebne važnosti letošnjega 1. maja, udeležile vseh manifestacij, ki jih je organiziral ta odbor. Obenem se zahvaljuje za vsote, ki so jih prispevali za kritje stroškov manifestacije.

Pohvala vsem tovarišem, ki so se aktivno udeležili priprav za manifestacije, telovadcem, športnim četam, včlanjenim v ZDTV, pevskim zborom, godbi «Rinaldi» in godbi iz Božičev ter nadalje vsem, ki so nastopili na telovadno-športni manifestaciji, katere je kljub stabemu vremenu, nudila tržaškim demokratičnim množicam veličasten prizor, ki ga je v stanju pripraviti edino le delovno ljudstvo.

Ne moremo pozabiti naših pridnih pionirjev. Kjub sklepu, da se ne bodo udeležili manifestacije in to z ozirom na slabo vreme, ki bi imelo lahko posledice na zdravju — pa so se pionirji iz bližnjih krožkov prostovoljno javili na stadionu in so tudi z uspehom nastopili. Pionirjem, ki so se marljivo pripravljali in niso nastopili, pa obljublja Odbor za 1. maj. da se bo čimprej zanimal za izpolnitev njihove želje.

1. maj se je proslavljal v duhu borbe za mir, enotnost delavcev in svobodo. To naj bo odhodna točka za konkretizacijo uspehov veličastnih manifestacij, ki bodo ostale v spominu tržaških delavcev kot ena izmed velikih zmag demokratičnega gibanja, to pa tembolj, ker so manifestacije, ki so jih organizirale protiljudske skupine, bedno propadle.

SLOVENSKO-HRVATSKA PROSVETNA ZVEZA
priredi
Jutri, 13 t. m. ob 17. uri (konec pred 19.30)

V AVDITORIJU V TRSTU

PRAZNIK OTROK

s sodelovanjem samih najmlajših.

Spored:

1. **Pozdravni nagovor govori 5-letni Cok Aljoša iz Podlonjerja;**
2. **Nastop dekliškega kvarteta iz Križa;**
3. **Ruski narodni balet izvajajo pionirji iz Križa;**
4. **Maršak: «Mucin dom», igrajo pionirji iz Padrič-Gropade;**
   Kratek odmor.
5. **Zborne recitacije mladincev P.D. «I. Cankar» Sv. Jakoba iz Trsta;**
6. **Narodni balet s petjem izvajajo pionirji Proseka-Kontovela;**
7. **Pionirski pevski zbor iz Križa.**

Med posameznimi točkami igrajo harmonikarji iz Križa. Vabila veljajo kot vstopnice, ki jih dobite pri vseh prosvetnih društvih, na sedežu SHPZ - trg Ponterosso št. 6, II. tel. 60-40 in pri blagajni Kina ob morju.

TAKO SE OBNAŠAJO TUJCI NA NAŠEM OZEMLJU

V ČAMPORAH SO HOTELI IZZVATI vojaki splošen prepir in pretep

Kakor izgleda je postala vasica Campore, ki se nahaja v miljskih hribih pravcato središče za izvajanje vsakovrstnih provokacij. Ni se še poleglo upravičeno razburjenje tamkajšnjega prebivalstva zaradi ponovnih večernih obiskov neznancev, ki so skušali provocirati v Ljudskem domu in ki jih policija seveda ni izsledila in že smo priča novi, še težji provokacij.

V dvorani prosvetnega društva «Alma Vivoda» je bil v nedeljo popoldne koncert. Ko je bil spored že v teku so nenadoma prišli v dvorano 3 Angleži v civilu, ki so bili — po pripovedovanju očividcev — že precej vinjeni. Čim so vstopili je bilo takoj jasno, da hočejo provocirati. To je bilo razvidno iz njihovega predrznega in oholega obnašanja. Ljudstvo pa ni odgovorilo na očitno provokacijo, le par domačinom je uspelo, da so z izredno potrpežljivostjo odstranili vinjene tujce. Vse je zgledalo, da se je s tem dogodek tudi končal.

Toda trije Angleži se niso s tem zadovoljili. Poiskali so večje število svojih sovrstnikov in prišli ponovno pred Ljudski dom in tokrat z vidnim namenom, da bi izzvali splošen pretep. Tokrat jih je namreč prišlo kakih 30, ki so bili deloma v civilu in deloma v vojaški uniformi. V rokah so vihteli hlačne jermene in steklenice. Nekateri so prišli tudi v društveni bar. Ozračje je seveda postalo izredno napeto. Le preudarnosti in hladnokrvnosti prebivalstva se je zahvaliti, da ni prišlo do težkih incidentov, ki so jih pač iskali vročekrvni tujci. Prišla je nato civilna policija, ki so jo poklicali vaščani, pozneje pa vojaška policija, ki je vojake odstranila. Zaradi nesramnega nastopa je seveda utrpel koncert, ki se ni mogel vršiti v miru in redu.

Naslednji dan so bili poklicani na policijo v Milije nekateri izmed očividcev. Zaslišali sta jih civilna in vojaška policija. Ob tej priliki so jim člani vojaške policije priporočali, da je boljše ako se o stvari ne govori okrog, ker bi to oviralo potek preiskave. Vaščani pa so jim odgovorili, da je o dogodku že obveščeno demokratično časopisje.

To je torej v glavnih obrisih potek nečuvenega dogodka, ki se je odigral v nedeljo v Camporah. Kakor smo že omenili, bi prav lahko prišlo do težkih izgredov in splošnega pretepa. To so seveda tudi pričakovali nasilni tuji vročekrvneži. Toda provokacija je izpodletela. Če je pa prebivalstvo ohranilo v kritičnem trenutku vso svojo hladnokrvnost, ni s tem rečeno, da bo o dogodku molčalo, kot si pač je zamišljala vojaška policija. Nasprotno, javno mnenje naj bo obveščeno, kako se obnašajo okupatorji na našem Ozemlju in kakšnim nevarnostim je vedno bolj izpostavljeno mirno prebivalstvo.

Okupacijska oblast pa naj izvede najstrožjo preiskavo in tudi kaznuje krivce. To je najmanj kar lahko napravi. V bodoče pa naj povzame napram svojemu vojaštvu tiste ukrepe, ki bodo zajamčili tukajšnjemu prebivalstvu nemoteno, svobodno kretanje in izživljanje.

Rojenice

Tovarišema Boženi in Karlu Šiškoviču-Mitku, članu našega uredništva, se je dne 6. t. m. rodila hčerka. Tov. Boženi in Mitku prisrčne čestitke uredniškega kolektiva «Dela» in članov Izvršnega komiteja KP STO.

Smrtna kosa v Križu

V nedeljo 6. t. m. smo imeli v Križu pogreb pok. Angela Maganja, gostilničarja, člana godbe, prosvetnega društva in K. P. Pogreba sta se udeležila poleg velikega števila vaščanov, tudi godba in pevski zbor. Predsednik društva je ‥ grobu spregovoril nekaj besed, kar pa ni mogel prenesti domači župnik, ki jo je kar popihal, ne da bi potresel zemljo na krsto pokojnika, čim je zaslišal ime Partije.

Bodi izrečeno tudi tem potom ženi tov. Marici in vsem sorodnikom iskreno sožalje.

Za tiskovni sklad «DELA»

Mesto cvetja na grob pok. tov. Maganja Angela iz Križa, daruje celica KP STO iz Saleža 1.000 lir za «Delo» in 1.000 lir za «Lavoratore».

Občni zbor Delavskih zadrug naj se vrši meseca avgusta

Nadzorni svet še do danes ni dal jasne izjave

Čim je nadzorni svet Delavskih zadrug objavil obvestilo glede priprav za sklicanje občnega zbora, smo takoj izrazili utemeljeno mnenje večine zadružnikov in sicer, da je bilo obvestilo docela nejasno. Kakor znano ni bilo v obvestilu sploh naveden datum občnega zbora. Na ta način si nadzorni ni prevzel dejansko nikake resne obveze.

Znano je, da je nadzorni svet, ki ga je seveda imenovala VU, sestavljen iz petih članov, od katerih sta dva v resnici stara zadružnika in kot taka tudi navezana na Delavske zadruge. Ostali trije pa so pristopili v zadrugo šele 1947. leta, kljub temu pa so bili takoj imenovani na to odgovorno mesto. Dejstvo je, da se slednji še do danes niso jasno in odkrito izrazili za svobodne in demokratične zadružne volitve. Sicer je tudi razumljivo, ker so pač pripadniki demokristjanske in republikanske stranke. Kakšen odnos imajo tržaški demokristjani do Delavskih zadrug, seveda ni nikaka skrivnost. Najboljši dokaz nam pač nudi prav nedemokratično vmešavanje conskega predsednika dr. Palutana. Zadružniki se seveda upravičeno sprašujejo, čigave interese dejansko zastopajo slednji trije člani nadzornega sveta. Ali delajo v interesu zadruge ali pa v interesu strank katerim pripadajo?

Sicer je skrajni čas, da se preneha s to dvoumno igro. Zadružniki so naveličani tega zavlačevanja in cincanja na desno in levo. Dolžnost nadzornega sveta je, da končno določi datum okrajnih zadružnih skupščin kakor tudi datum občnega zbora. Najprimernejši čas za občni zbor je mesec avgust. Občinske volitve bodo namreč oktobra, dočim se bo volivna kampanja začela meseca septembra. Zaradi tega pa mora biti občni zbor Delavskih zadrug vsaj mesec dni prej.

Stanje negotovosti traja pač že pet let. Temu je treba seveda še prišteti skoro 25-letno obdobje, ko so bile Delavske zadruge v rokah proslulega režima in niso imeli zadružniki nikakega vpogleda in kontrole nad delovanjem te delavske ustanove. Po osvoboditvi pa se položaj ni mnogo izboljšal in to iz enostavnega razloga, ker še danes ni ustanova v rokah zadružnikov. Nadzorni svet nikakor ne more predstavljati in zastopati teženj in potreb članov, tudi če so nekateri člani nadzornega sveta res navezani na Delavske zadruge. Z druge strani pa je to stanje negotovosti, ki vlada še danes v Delavskih zadrugah, obenem proti vsakemu načelu demokracije.

ŠPORT

Spored spornih tekem za jutri 13. t. m.:

NOGOMET

Trebče-Sv. Marko, na igrišču v Trebčah ob 15.30.

KOSARKA

MOŠKA SKUPINA:

Magdalena-Frausin, na igrišču v Skednju ob 9; Sv. Marko-Skoljet A na igrišču istotam ob 10.15; Studentje-Vesna, na igrišču na Skoljetu ob 10.

BALINCANJE

SKUPINA A: Sv. Marko A-Vespucci B, na igrišču ex Paradiso ob 16.30; Baldon-Magdalena, na igrišču Baldon ob 16. Počiva Potok B.

SKUPINA B: Roncheto - Bar Sportivo B, na igrišču Roncheto ob 16; Škamperle-Pertot, na igrišču Skamperle ob 16. Počiva Arzenal.

SKUPINA C: Fontanot-Dugolin B, na igrišču Baldi ob 16; Bar Guglielmo A-Javna skladišča, na igrišču Mario ob 16. Počiva Sv. Alojz Tonda.

SKUPINA D: Bar Guglielmo B-Sv. Alojz, na igrišču Mezgec ob 16; Monte Fiascone-Ponzianini Liberi B, na igrišču Monte Fiascone ob 16. Počiva Postelegrafonici.

SKUPINA E: Ponzianini Liberi A-Tovarna strojev, na igrišču ex Celeste ob 16 Tirolec-Esso Club, na igrišču Tirolea ob 16. Počiva Dugolin A.

SKUPINA F: Costalunga-Corsi, na igrišču Kačun ob 16; Sv. Marko B-Americana, na igrišču ex Paradiso ob 14.30. Počiva Stella.

SKUPINA G: Potok A-Bar Sportivo A, na igrišču Potok ob 16; Vespucci A-Nardin, na igrišču Vespucci ob 16. Počiva Bellavista.

SKUPINA H: Sv. Alojz Trattoria Sportiva-Riosa, na igrišču Tonda ob 16; Sv. Alojz A-Mezgec na igrišču Bella Veduta ob 16. Počivajo Barkovlje.

TEKMA V HITRI HOJI

Jutri, 13. t.m. bo krožna tekma v hitri hoji okrog Pončane, ki jo organizira P.D. «Dugolin» ·

Zbirališče tekmovalcev ob 8.30 uri pred sedežem krožka «Dugolin» (gostilna Paradiso) v ul. Pončana. Odhod tekmovalcev ob 9.30 oziroma 10.30.

Prispevki za Prvi maj

Sv. Vid 13.248, sekc. Skoljet 14.271, Sv. Ivan 11.105, Pončana 10.031, sekc. Curiel 20.205, Arzenal 10.620, Barkovlje 2.700, Dolina 2320, Domjo, tovariši in simpatizerji 1820, sekc. Luxemburg 16.255, Podlonjer 8875, Nabrežina, zbirka med tovariši 2852, sekc. Kolonkovec, tovariši in simpatizerji 26.353, sekc. Barriera 14.300, tovariši v ILVI 10.742, sekc. Tomažič: celica Kneipp 7910, celica Jovanovič 1615, sekc. Sv. Alojz 11.576, Sv. Jakob: celica Chimisso 11.390, ženska celica Blažina 910, moška celica Blažina 2410, tov. Pasco (Sv. Jakob) gostilna 2214, Sv. Jakob «Polvere Rossa» (za zbor Tomažiča) 2210, Sv. Jakob - Granck Mario 500, sekc. Skedenj: celica Plesnik 4900, cel. Hermac 2540, cel. Flego 2400, cel. Mezgec 1500, sekc. Curiel: cel. ladijskih tolkačev 3965, cel. Pentic in cel. 8. marec 2410, celica Javnih skladišč 2830, 9. celica pristaniščnikov 2750, 4. celica pristaniščnikov 3.730, 5. in 6. celica pristaniščnikov 2100, prva skupina pristaniščnikov 8400, 10. celica pristaniščnikov 6860, izkupiček veselice v krožku Kraljič 17.753. Tov.ca Vuga Fani 500, tov. Tomažič Viktorija 500, Cupin Rina 500, sekc. Skoljet 7455, sekc. Sv. Vid 5905, sekc. Greta 7459, sekc. Nabrežina 3235, sekc. Skoljet 8040, sekc. Barkovlje 12.100, sekc. Ricmanje 6210, delavci in uradniki pri ACEGAT 33.278, Tovarna strojev 30.000, izkupiček veselice sekc. Curiel 12.102, sekc. Sv. Alojz 13.487, 1. skupina pristaniščnikov 9370, 2. skupina pristaniščnikov 3300, 3. skupina pristaniščnikov 3500, sekc. Sv. Vid 8925, tovariši mlekarji 2950, prostov. prispevki na stadionu 6400, tov. Peterlin 600, Valdisteno 200, cel. Blažina 1715, cel. Chimisso 1435, cel. Ščuka 3980, cel. Spacal 430, cel. Rinaldi 550, mešana cel. Blažina 2700, Frank Mario 300, sekc. Sv. Jakob 950, ILVA 4967, Sv. Marko 31.805, Skoljet 2480, sekc. Pončana 730, Arzenal 10.659, Pončana 30.738, sekc. Sv. Ana 30.332, Milje 65.700, Podlonjer 5021, Tomažič 37.848, Sv. Alojz 1874, Sv. Marko 18.195, sekc Curiel: 3. skupina 4235, 2. skupina 2150, 3. skupina 4910, 2. skupina 3200, 1. skupina 1730, 3. skupina 3620, Santini Mario 700, cel. Znideršič 4570, cel. O. Visintin 4145, cel. Cubi 2650, sekc. Barkovlje 4285, cel. Misigoj 5225, sekc. Sv. Vid 475, skupina delavcev Delavskih zadrug 3826, Nabrežina 8.064, Skoljet 13.525, Gropada 3390, Opčine 21.583, Opčine - iz raznih pobud tovarišev in sekcije 19.000, Skedenj 13.703, Sv. Ivan 8551, sekc. Luxemburg 2975, sekc. Curiel 3390, tovariš iz Sv. Vida 287, sekc. Magdalena 8945, sekc Barriera 32.792, gostje gostilne Vardabasso 700.

Odgovorni urednik
RUDOLF BLAŽIC (Blagi)
Založništvo «DELA»
Tiska tip. Adriatica, Rismondo 14
Dovoljenje AIS

Za tedenski dni

Sobota 12 - Pankracij
Nedelja 13 - Binkošti
Ponedeljek 14 - Bo...
(Prvi krajec)
Torek 15 - Zofija
Sreda 16 - Ubald
Četrtek 17 - Paskal
Petek 18 - Venancij.

RADIO ODDA...

TRST II.

Val. dol. 343,9

SOBOTA: 13.20 Sramel... Veseli godci - 19. Program... riskop - 23. Plesna glasba...

NEDELJA: 9. Kmetijska... - 11.30 Aktualnosti - 12. ... lodije do melodije - 13. ... po željah - 18.30 Oddaja ... mlajše - 21. Z domače knji... lice - 22.17 Saint Saens: ... št. 2.

PONEDELJEK: 13.15. Pr... dni koncert - 19. Iz filmske... ta - 21. Vokalni koncert ... stke Otte Ondine - 23. H... Koncert za violo in orkes...

TOREK: 13. Glasba po ... 18.45 Schubert: Rozamunda... tura - 19. Mamica pripov... 21. Vzori mladini - 22. Bee... Sinfonija št. 8. - 22.24 Kon... lista Golohovskega.

SREDA: 13. Brahmsovi... žarski plesi in Mozartovi ... plesi - 19. Zdravniški vede... Naša šola - 21. Vokalni ... Veseli bratci - 22. Bee... Koncert za violino in ork... D-duru.

ČETRTEK: 13.10 Sloven... rodne poje pevski duet - ... venščina za Slovence - 21. ... ski oder - nato Večerne ... - 23. Godalni kvarteti.

PETEK: 13. Glasba so ... 19. Pogovor z ženo - 20.30 ... kulturni razgledi - 20.10 ... violinista Karla Sancina ... Mojstri besede.

MOSKVA

V slovenščini: čas 17.30 dol. 41.58, 41.12; čas 22.00 dol. 41.04; 41.58, 49,5, 320,9 čas 24.00 na val. dol. 41.5... 320,9, 300.6; čas 01.30 na v... 41.58; 49.5; 320.9; 300.6.

V srbohrvaščini: čas 0.6... dol. 25,41; 25,08; 30,9; 30... 16.00 na val. dol. 25.08; ... 15.41; čas 18.00 na val. dol... 41.58; 49.5; 300.6; čas 20.00 ... dol. 41.12; 41.58, 49.6; 30... 21.30 na val. dol. 41.58; 49.5 ... čas 22.30 na val. dol. 41.5... 320,9, 300.6; čas 01.00 na v... 41,58, 49,5; 320,9; 300.6.

Razen tega pa vsako ... čas 11.30 na val. dol. 25.5...

RADIJSKE ODDAJ... ZA JUGOSLAVIJ...

V srbohrvaščini: čas 7.15 dol. 40.) in 43.56; čas 1... val. dol. 40,3 in 43.56; čas 1... val. dol. 40.3 in 43.56; č... na val. dol. 43.56 in 47... 23.00 na val. dol 43.56 in ... čas 23.30 na val dol. 4... 47.76.

Problem kamnol... «Cava Roman...

V sredo zjutraj so se ... na consko predsedstvo ... žinski župan in občinski ... niki. Conskemu preds... dr. Palutanu so ob tej ... predočili vrsto pereči... blemov, ki še posebno ... vajo občino in prebival...

V prvi vrsti so obra... vprašanje kamnoloma Romana, o katerem je ... krat pisal tudi naš list. ... imajo sicer stalno delo, ... pa se morajo pogostoma ... no boriti za redno izpla... mezd. Občinski odbor... opozorili conskega preds... tudi na dejstvo, da je ... djetje zadolženo do vrh... Odpuščenemu uradniku ... ni izplačalo pripadajo... odpravnine. Dopustilo je ... da je sodnija zarubila ... strojev. Dejstvo pa je ... je ta kamnolom za nabr... občino velike važnost... predstavlja za tamkajšn... lavce znaten vir zaslu... radi tega je občinski ... predlagal, naj bi consk... sednik posredoval pri ... se imenuje komisar, ki ... nataněno preučil stan... podjetja ter sprejel po... ukrepe za zaščito tam... kamnoseške industrije ... stva. Dr. Palutan je za... svoje posredovanje te... bil, da bo dal v dogledn... zadevni odgovor.

Pri obravnavanju dru... blemov je občinski odb... črtal nujno potrebo, da ... bri denarni prispevek za ... njo stanovanjskih hiš in ... njo javne igralnice v Se...

Za titovce je Trst že pod Italij...

«Kominformisti prodajajo Trst Italiji!», tako čestokrat vpijejo titofašistični propag... ter se pri tem igrajo z nacionalnimi čustvi Slovencev. Da je to gorostasna laž, se je ... časa lahko prepričal vsakdo, ki ima še količkaj lastne razsodnosti. Vsekakor pa si ... remo predstavljati da bi prav kolovodje okoli revije «Revue de la Politique mondiale», ... tiska v Beogradu, bili najbolj naivni med naivneži ter da si predstavljajo, da je ... že prodan Italiji. Morda pa le vedo, kaj se kuha v Beogradu in Rimu. Za titofašiste je ... torej že v Italiji. To nam potrjuje tudi naslov, ki ga vidite na gornji sliki.